

W.P. Balkenende

Goed zo Aartje

BEP THUISSE

GOED ZO AARTJE!

W. P. BALKENENDE

Goed zo Aartje

UITGEVERIJ G. F. CALLENEBACH B.V. - NIJKERK

HOOFDSTUK 1

Het is vrijdagmiddag, de laatste schooluren van de week komen . . . Aartje Hopman loopt de Huygenlaan af, op weg naar de „Groenschool”. Zó noemen ze de nieuwe Groen van Prinstererschool, die de oude school aan de Zuidwenk moet vervangen.

Ze huppelt meer dan ze loopt, Aartje. Ze vindt de nieuwe school heel fijn en . . . het wordt ook vast een fijne middag!

Meester Van Mark weet de week op school altijd prettig af te sluiten. Er zit vast wel een vertelling of een praatje in, want de meester was best tevreden over de rekenles vanmorgen.

„De derde klas heeft een goede bui, er wordt flink gewerkt”, heeft meester Van Mark gezegd. Nu, dan weten ze het wel.

„Hé, zie je ons niet?” Ze wordt opgeschrikt door stemmen van de overkant van de straat. Daar lopen haar klasgenoten Wousje Bos en Mengsje van de Geest.

„Hoi”, zegt ze „nee, ik heb jullie niet gezien.” „Waar liep je aan te denken?”, vragen de anderen aan haar. „Waarom zou ik lopen te denken?”, zegt Aartje. „We zagen het toch, je liep echt zo en je lachte ook een beetje”, zeggen de andere twee. Ze zijn inmiddels de weg overgestoken, en lopen nu met hun drietjes verder de Bachlaan af naar de Vivaldiweg waar de school aan staat. „Ik dacht dat het vast een fijne vrijdagmiddag wordt”, vertelt Aartje nu. „Meester Van Mark zei dat hij best te vreden over ons was . . . !

Aartje Hopman krijgt gelijk. Meester Van Mark maakt ook deze schoolweek fijn af. „Vandaag nog een praatje, maar volgende week niet hoor”, zegt hij. Meer dan dertig gezichten worden grote vraagtekens. „Moet je dat stel me aan zien gluren”, zegt de meester en hij lacht. „Nee, de volgende week geen vertelling en ook geen praatje met elkaar. Dan moeten we eens zien wat we gaan doen voor de kerstfeestviering.”

Ze knikken opeens allemaal. „O ja, dat moet niet vergeten worden. Mogen we weer met z'n allen iets doen op de kerstmiddag?” Een paar uit de klas vragen het de meester. Dat weet meester Van Mark nog niet. Na schooltijd praat de bovenmeester met alle juf-

frouwen en meesters over die kerstfeestviering.

„Ik zal een goed woordje voor jullie doen”, belooft hun meester hen.

„In deze nieuwe school, met de grote hal in het midden, kunnen we best met alle klassen samen het kerstfeest vieren”, zegt er één achter in de klas.

„Hé ja, dat is ook zo”, zegt een ander. „Dat is helemaal niet zo gezellig, dan zijn we met veel te veel bij elkaar”, roept een derde. Opeens is het lawaaierig in de klas. De meningen raken nu verdeeld. Meester Van Mark laat ze maar heel eventjes doen. Dan slaat zijn grote vuist op de tafel voor hem. Ze weten wat dát betekent, de meisjes en de jongens van klas drie. Het is vlug stil in het schoollokaal.

„Hoeveel meisjes zitten er hier in de klas?”, vraagt meester Van Mark aan hen. Hij weet het wel, maar ze mogen het toch zeggen. Ze kijken rond, ze tellen. „Zeventien”, zegt Mengsje van de Geest. „Goed zo”, zegt de meester. „En de anderen in de klas zijn jongens. Zeventien meisjes en vijftien jongens, dat is totaal twee en dertig leerlingen! Sjonge wat heb ik een grote klas . . . !” De meester zucht diep en duwt z'n hand in de maag alsof hij er pijn heeft. „Boe”, roept er één wat brutaal. „Wie is er hier een koe?”, vraagt de meester. Hij krijgt geen antwoord. Niemand zegt iets. Toch ziet de meester wel wie er geroepen heeft. Eén heeft nu een hoog-rode kleur op haar wangen . . . Hij hoorde het ook al aan de stem . . . Maar verder laat hij het maar zo. Hij gaat verder met het begonnen praatje. „Dus hebben zeventien meisjes in de klas en vijftien jongens . . . Ze zijn in Bunschoten-Spakenburg óf daarbuiten geboren, maar de meeste kinderen in de klas werden hier in het dorp geboren. Nou, hoe heten die allemaal?”

Bijna alle vingers gaan omhoog. Dan mag de één, dan de ander zijn naam noemen. „Nu weet ik er een heleboel, ik ga ze niet allemaal opschrijven, maar een aantal wel. Dan moeten jullie eens goed opletten”, zegt de meester. Hij pakt een krijtje om op het schoolbord te schrijven.

Aart	Aartje	Bram	-
Wouterus	Wousje	Casper	-
Lammert	Lammertje	-	Debora
Mengs	Mengsje	-	Judy
Arend	-	-	-
Frank	-	Lodewijk	-
-	Machteltje	-	Laura
-	Lutje	-	Nans
Willem	Willempje	Erik	Erika
-	Wijmpje		

„Zien jullie iets bijzonders?“, vraagt de meester terwijl hij naar de namen op het schoolbord wijst. Weer gaan er vingers omhoog. De vinger van de meester wijst de klas in, en Wousje Bos mag antwoorden. „Een heleboel jongens- en meisjesnamen zijn dezelfde“, zegt ze. „Alleen maar een klein beetje veranderd.“ „Goed zo“, zegt meester Van Mark. „En in de ene rij zijn dat er veel meer dan in de andere rij. Links staan de namen van de meisjes en de jongens die hier geboren zijn, en rechts de namen van de meisjes en de jongens die ergens anders zijn geboren en nu hier zijn komen wonen met hun ouders. Nou, in die linkse rij staan een paar jongensnamen en meisjesnamen die er ook alleen staan: Arend, Frank, Machteltje en Lutje. Namen van jongens en meisjes van wie de grootvader vast geen visser geweest is. Hun grootvaders waren vast en zeker ambachtslui. Misschien smid of timmerman, of anders boer. En de grootmoeder van Machteltje en Lutje hadden vast een winkeltje of waren boerin. Maar al die anderen . . . Die grootvaders voeren ooit verweg de zee op, naar de Doggersbank of de Hebriden ten westen van Schotland of nog verder. Dat leren jullie later wel. Maar die grootvaders waren vissermannen, die stonden aan het roer. Die waren kapitein, stuurman, kok of visser . . . Die durfden de netten uitgooien, ver van huis. Dan gebeurde soms het erge . . .”

Een vinger gaat omhoog, meester ziet het wel. „Zeg het maar Wousje“, zegt meester Van Mark, „we praten toch wat met elkaar.“ „Mijn groof (= grootvader) is ook verdronken“, zegt Wous-

je Bos. Ze knikt erbij. „Ja, dat wilde ik zeggen”, zegt de meester. „Dan vochten die mannen tegen de storm. De touwen snoerden de zeilen, maar klaptten tegen de mast. De felle wind deed het schip op de golven dansen. Dan kon het erge gebeuren . . . , dat één man over boord sloeg of dat een schip met man en muis verging. Dan was er verdriet in één of meer gezinnen, en in het dorp. Het kon gebeuren dat er later toch nog een kindje in dat gezin geboren werd omdat men het al verwachtte . . . Als het dan een meisje was dan kreeg het de naam van de vader of grootvader. Dan werd Wouterus - Wousje, en Mengs - Mengsje . . .”

Het is stil in de klas. Ze weten al veel van dit alles. Ze lopen vaak bij Ootje (= grootmoeder) en Groof (= grootvader) binnen, en die vertellen uit die tijd van vroeger spannende verhalen.

„Wat waren ze toen arm”, denkt Aartje onder het luisteren. Hoe vaak heeft ze dat niet gehoord? Ze schrikt ervan, ze steekt zomaar een vinger op.

„Wat is er Aartje?”, vraagt meester Van Mark. „Meester worden we nu weer zó arm als vroeger, nu er minder gevist mag worden? Verdwijnt dan de vishandel omdat er geen vis meer te verkopen is?”

Opeens zijn ze weer terug in de eigen tijd. Meester Van Mark begrijpt haar vraag, heeft haar vader geen vishandel? En thuis? Thuis staan de oren wijd open, reken maar. Ze luisteren mee als groof met vader en de ooms praat . . .

Vroeger gingen de loggers op de Doggersbank aan tijdens de haringvangst. Weten zij veel wáár die ligt, maar de naam kennen ze wel! Ze weten dat er naast iedere haring die in ons land gegeten wordt er twee zijn die naar een ander land verkocht worden. De vishandel is belangrijk in het dorp . . .

Ze horen over de maatjesharingtijd, en dat je van haring, die bedoeld is als pan-haring of zure haring echt geen maatjesharing kunt maken. Ze weten dat een Hollandse nieuwe, een verse haring, heerlijk is maar een zogenaamde ijle haring meer een stok dan een vis is!

Nans steekt haar vinger op. Wat kattig zegt ze dat ze er niets van begrijpt. „Jullie altijd met die vissen”, foetert ze.

„Dat is ook niet nodig, Nans”, zegt meester Van Mark. „Het is maar een praatje op het eind van de vrijdagmiddag en geen echte les. Je hoeft dit niet te leren, maar nu je hier woont is het toch leuk iets van dit alles te weten . . .”

Even is het stil in de klas, dan sneert de stem van Aartje Hopman door de klas. „Ooh jij, met je gekke naam van Nans Oschelda . . .” „Stop”, dreunt de stem van meester Van Mark door de klas. Aartje schrikt, ze voelt: ze heeft deze fijne middag verknoeid. De meester zegt altijd dat ze elkaar moeten leren begrijpen. . .

De stilte in de klas is voelbaar . . . Ze zwijgen allen verschrikt. Maar meester Van Mark gaat er nu niet verder op in. Hij gaat door met het praatje dat ze met elkaar hadden.

„Jammer”, zegt hij, „jammer dat jullie die oude Spakenburgse namen veranderen in moderne namen. Wousje wordt Wendy, Wijmpje wordt Willeke, Lutje wordt Loes. Nou, niks mooier hoor . . ., en denk eens aan die oude namen . . . Dan was dat erge gebeurd. Dan was daar een moeder die alleen bij het doopvont in de kerk stond, of een man en vrouw die hun vader verloren hadden . . .”

Dan breekt toch het rumoer los. Ze zijn het natuurlijk helemaal niet eens met de meester. Ze babbelen er nu gezellig over met elkaar . . . Dan ziet Nans haar kans . . . Ze steekt haar vinger op. „Wat wil je zeggen Nans?”, vraagt de meester. „Buiten Spakenburg veranderen ze de namen toch ook. Ze noemen me Nans, maar ik heet eigenlijk gewoon Anna.” Ze kleurt als ze het zegt . . . Maar ze heeft opeens de meisjes voor zich gewonnen. Een paar fluisteren tegen elkaar . . . „Ze is toch niet zo'n kat als ze soms lijkt . . .”

„Nou maar ik had Anna ook mooi gevonden”, zegt de meester. Hij geeft niet zomaar toe, maar hij is wel blij dat de meisjes elkaar hierin begrijpen . . .

„Opruimen”, klinkt dan opeens zijn stem. Ze bergen alles netjes op. De conciërge en zijn vrouw mogen bij de wekelijkse schoonmaakbeurt niet veel rommel aantreffen in de klas.

Ze zingen nog, ze danken en bidden samen . . . Dan blijft meester Van Mark alleen in de klas achter want rij na rij gaat de hal in. Ze pakken hun jassen of joppers . . . Ze rennen de koude wind in, die over het schoolplein jaagt. Meester Van Mark veegt de namen van het bord, iedere naam zegt hem wel iets. Hij is hier al zoveel jaren . . .

Maar buiten denken de leerlingen van klas drie er al niet meer aan . . . Straks thuis weer wel . . . Nu kijken ze naar de lucht, want één van de jongens roept dat er een koppel vriesganzen overgaat . . .

„Zou het gaan vriezen?“, vraagt Aartje Hopman de anderen. Ze weten het ook niet.

„Nou, liever niet“, zegt ze uit de grond van haar hart. „Als het vriest is het zó koud op de markt . . .“

Ze denkt aan morgen, dan gaat ze als altijd mee naar de markt . . . Ze kan echt al wat helpen, ze vindt het ook wel fijn. Maar die kou . . .

„Doeg . . .“, roept ze tegen Wousje en Mengsje. Ze gaat de Esdoornstraat in. Even „iets“ halen bij Ootje Heek . . .

Diep duikt ze weg in de kraag van haar mantel.

HOOFDSTUK 2

Aartje Hopman denkt deze zaterdagmorgen niet meer aan het praatje dat de leerlingen van klas drie de vorige middag met meester Van Mark hadden. Ze is veel te druk.

Ze is met haar oom Jan en tante Ada meegereden naar Laren. Dáár staan ze iedere zaterdag met de viswagen tot halverwege de middag, daarna rijden ze nog naar Eemnes om ook daar de vele klanten te helpen.

Ze is nu, als anders, mee met haar oom en tante, Ze werken allebei voor haar vader, die zelf met twee viswagens in Zeist staat. Daar zijn ze wel met z'n vijven! En hier en ginds verkopen ze allemaal „Hopman's vis . . .“

Oom Jan heeft in één keer de wagen op de vaste standplaats gereden, en de auto ontkoppeld. Die staat nu op een parkeerplaats, en verderop is de echte markt en de grote winkelstraat. Ze staan hier best met hun viswagen. De mensen komen terug van de markt of van het winkelen daarginds. Ze komen naar hun auto, brommer of fiets. Ze lopen langs het spelende draaiorgel, en langs hun viswagen . . . Vlakbij de geparkeerde auto's, brommers en fietsen kunnen ze nog een visje kopen om zo uit het vuistje op te eten of om mee te nemen. Oom Jan maakt de zijklep los en duwt die omhoog, daar kunnen de klanten onder staan om te wachten. Aartje heeft de prullemanden al buitengezet, op iedere hoek van de wagen één. Daarin kunnen de mensen die „even” een visje bij de wagen eten hun papier-afval gooien. Ze heeft schone handdoeken opgehangen, daaraan kunnen de klanten de vingers schoonmaken voor ze weggaan met de volle tassen met boodschappen. Nu zit ze op een omgekeerde kist en kijkt naar die twee anderen in de wagen. Naar tante Ada die potten met rolmops en augurken open doet en gereed zet op de toonbank. Daarna stapelt ze de makreel netjes op stapeltjes, en later de gerookte paling ernaast. Er worden wat potjes zure mosselen gereed gezet en ook wat garnalen.

Ze kijkt naar oom Jan, die de vlaggen uitsteekt. Nee, geen rood-wit-blauw-vlaggen, maar reclamevlaggen. Dan zet hij de wagen stevig op vier poten. Hij krikt er de wagen wat voor omhoog . . . Binnen pakt hij een klein geldkistje ergens uit een la, en zet dat gereed.

„Help eens”, hoort ze tante Ada tegen haar zeggen. Ze komt meteen overeind en ziet hoe die een kistje gekookte en ontschelpte mosselen in de handen houdt.

„Pak die bak daar maar”, zegt tante, en haar hoofd knikt in de richting waar een grote schaal in de vorm van een halve mosselschelp staat. Aartje pakt die grappige schaal, en tante schudt handig de mosselen uit de kist in de schaal. Voorzichtig zet Aartje de schaal daarna op de toonbank van de wagen.

„Zo, dat ziet er gezelliger uit”, zegt tante. „Alles moet netjes gereed staan.”

Het wordt steeds voller op de toonbank. Oom Jan en tante Ada zijn beiden druk. De gasfles wordt opengedraaid en het vuur onder de olie aangestoken. Die olie moet precies op de goede temperatuur zijn, is de olie niet warm genoeg dan wordt de vis niet goed gebakken. Is de olie te warm dan is er het gevaar dat de vlam in de pan slaat. Aartje heeft het één keer meegemaakt, sjonze wat is ze toen erg geschrokken.

Ze zijn nog maar een goed half uur van huis als de eerste gebakken vissen klaar liggen. Oom en tante weten geruisloos maar snel te werken . . . Het is precies op tijd!

„Hebt u al een warme vis voor ons?“, vraagt een dame. „Ze komen er aan, mevrouw“, zegt oom Jan.

„Geef er maar drie“, zegt de vrouw en ze wijst op een stapeltje lekkerbekken.

„Dat is dan vijf gulden en een kwartje“, zegt tante Ada, terwijl ze de warme vis netjes inpakt.

Aartje staat dichtbij oom Jan. „Pas op“, waarschuwt die. „Pas op, dat je niet te dichtbij de olie komt en jezelf verbrandt.“

„Maakt u de olie maar niet te heet, want dan slaat de vlam erin“, plaagt Aartje hem wat eigenwijs. „Gelijk heb je“, zegt oom Jan. Hij dompelt de vis in een oplossing van fijne bloem en melkpoeder, daarna legt hij de vis in de warme olie. „Waarom doet u dat?“ ,vraagt Aartje. „Als ik het niet doe dan krimpt de vis bij het bakken“, vertelt oom Jan haar. „Dan worden de vissen kleiner, maar nu worden ze juist wat groter omdat ze wat uitzetten, en bovendien krijgen ze nu een prachtige goud-bruine bakkleur. Dat willen de klanten graag, die zijn koning!“

Oom Jan mikt even later de gereedgekomen vis op een uitdruiprek. Daar moeten de vissen even wat uitdampen en dan gaan ze in de grote witte schuimplastic bak met een schone doek erover heen.

„Wat is het schoon in de wagen“, zegt Aartje.

„Wat dacht je?“ , zegt oom Jan. „De klanten willen dat alles er netjes uitziet. Ik zelf trouwens ook.“ Hij zegt het terwijl hij de witgewassen jas aantrekt. „U lijkt wel een dokter“, zegt Aartje. „Niks hoor ik ben een gewone visboer. Als jij dat vindt zorg dan

maar dat jij er vlug uitziet als een verpleegster.”

Hij gooit haar een al even schone schort toe. „Pak jij daar ook nog wat schone handdoeken, tante Ada en ik moeten steeds de handen schoon kunnen maken . . .”

Aartje duikt meteen in een kastje onder de toonbank, ze weet de handdoeken wel te liggen.

„Mag ik drie gerookte palingen”, hoort ze een bekende stem. „Ik maak ze even voor u schoon”, zegt tante Ada nadat ze de mevrouw gegroet heeft. Die vrouw komt iedere week langs.

„Zo Aartje, je bent ook weer mee gekomen?”

„En of”, zegt ze.

„Is uw man nog ziek of aan de beterende hand?”, informeert tante belangstellend terwijl ze de gerookte paling fileert.

„Jammer genoeg gaat het niet hard vooruit”, klaagt de vrouw.

„Het visje zal hem smaken. Daar heeft hij altijd zo’n trek in . . .”

Onder het werken wordt er gezellig gepraat. Het wordt al drukker. Nog even, dan mag Aartje ook een enkele klant helpen. Zo gaat het iedere week . . .! Daar heb je het al.

„Mag ik een paar visjes voor die twee kereltjes hier?”, vraagt een mijnheer. Oom Jan is er al bij. Hij mikt twee mooie bruine vissen op twee verschillende vetvrije vellen papier.

„Mag ik een stukje komkommer?”, vraagt één van de jongetjes.

„Je bedoelt een augurk”, zegt de man.

„Toe maar”, geeft hij aan de vrager toe.

„Het zijn zure bommen”, zegt Aartje tegen de man.

„Goed zo visvrouwkje”, plaagt hij haar. „Goed zo, geef mij nog maar een Hollandse nieuwe dan heb ik ook wat te happen en kan ik even met de baas over de IJsselmeervogels praten. Mensen wat een club, die gaan vast weer kampioen worden. Let op m’n woorden. Ik ben Jansen niet als ik geen gelijk heb. Die voetbaltechniek hè knap hoor. Kwaliteit als jullie vis . . .”

De twee jongetjes hebben zelf zakgeld bij zich. Ze mogen zelf betalen. „Ze moeten het ook maar leren”, zegt hun vader tegen oom Jan. „Ik heb alleen die Hollandse nieuwe te betalen. Jonge dame pak maar aan, het overschot is voor jouw . . . Tante Ada

reken geduldig met de twee jongetjes af, en Aartje pakt de vijf gulden aan die de man haar aanrijkt. Ze wil hem bedanken voor het extraatje, maar dan ziet ze opeens dat het een ander groen briefje is. Anders dan andere briefjes van vijf gulden, ook wel groen maar anders . . .

„Ooh”, zegt ze. „Ooh, kijk eens wat u geeft.” Ze houdt het briefje omhoog. Dan zien ze het, de man, oom Jan en tante Ada, de andere klanten . . .

„Nee maar, wat ben ik een sukkel van een kerel”, zegt de man. „Moet ik nodig zeggen dat die twee kleine pukkies van me met geld moeten leren omgaan. Moet ik naar de garage om een extra grote beurt aan de auto en nieuwe banden eraan te betalen, en dan geef ik een briefje van duizend uit als een briefje van vijf gulden. Wat een dommerd ben ik. Een doelpunt voor jou, meid. Je bent eerlijk.”

Aartje geeft de duizend gulden terug aan de man, en dan krijgt ze een ander groen briefje. Een echt briefje van vijf gulden. „Jij bent eerlijk”, zegt de man nog eens. „Jij mag de rest houden, en ik leg er nog een brief van vijf gulden overheen . . .”

„Dat is helemaal niet nodig”, zegt oom Jan, terwijl hij weer aan het bakken is. Hij zegt het, terwijl hij het hoofd wat over de schouder draait om de man beter te kunnen zien. „Man, bak jij je mossels nu maar”, zegt de mijnheer. „Dat kind is goud eerlijk, dan mag ik haar toch zeker wel een extraatje geven.” „Dat is niet nodig”, houdt oom Jan vast aan zijn idee. „Een christen steelt niet, en dus houdt hij ook niet stiekum geld achter.” „Je zegt het”, zegt de man. „Ik ken ze anders, nou mijnheer . . .”

„Daar hebben wij niks mee te maken”, zegt oom Jan.

„In ieder geval, jullie zijn eerlijk, dat is waar. Geef me er nog maar een nieuwe op, dat kan tegenwoordig met die diepvriesmethode van jullie: nieuwe in hartje winter . . . Handig hoor.”

De man kletst maar aan één stuk door.

„Mogen wij er ook nog eens bij?”, vraagt een wat ongeduldige vrouw achter hem. „Mevrouw, kom er in, het wordt hier lekker warm. En u bent binnen bij goud eerlijke mensen”, zegt de man en hij schuift wat opzij.

„Geef mij maar warme mosselen, koopman”, zegt de vrouw tegen oom Jan.

Hij heeft ze juist warm uit de olie. Hij schuift de schaal met warme mosselen naar tante, die moet de vrouw maar helpen. Hij is nu te druk met bakken om klanten te helpen. Tante Ada weegt de ge-

vraagde hoeveelheid af, en Aartje trekt al een stuk papier van de rol. „Hopman's vis, heerlijke vis”, staat er op dit papier. Ze weet al wel hoe groot het stuk papier ongeveer zijn moet . . .

Dan kijkt ze naar buiten. Ze ziet daar de mensen buiten staan en langs lopen. Buiten in de kou staan er een heleboel te happen in een warme vis. Ze verbranden er bijna de mond en vingers bij! Nu ze even tijd heeft, kan Aartje de verleiding niet weerstaan zelf ook een stuk vis te nemen. Ze weet dat het mag, ook zonder vragen. Ze hoort het geld rinkelen en ze ziet het stapeltje papieren geld onder in het geldkistje zich ophopen. Al happend kijkt ze weer naar buiten. Ze ziet de twee jongetjes van de man die zich vergiste. Ze zijn bezig een ventiel uit een fietsband te draaien. „Hé, mijnheer, uw jongens laten een fietsband leeglopen”, zegt ze. „Die schurken”, zegt de man, en dan wringt hij zich tussen de mensen door om bij zijn jongens te komen. „Zo, die zijn we kwijt”, zucht een dame. „Wat een sta in de weg, die kerel . . .” „De vis is zeker duur, mevrouw”, hoort ze oom Jan tegen een andere dame zeggen. „Er is niet veel plezier aan om zulke dure paling te moeten verkopen . . .”

Ze hoort het hem zeggen . . . Opeens denkt ze aan haar vraag, gisteren op school aan meester Van Mark. De vraag of ze ook arm zouden worden in de vishandel omdat er minder gevist mag worden . . .

Ze zal het straks oom Jan vragen, als hij tijd voor haar heeft. Nu kan het niet. Hij heeft het gas wat lager gedraaid zodat het vuur onder de olie minder warm is. Even wordt er niet gebakken, er is voorraad genoeg. Nu kan hij ook klanten helpen, terwijl tante Ada spekbokking schoonmaakt. Ze doet het handig. Aartje wil wel dat zij het ook zo zou kunnen, maar zover is het nog lang niet. Toen ze het een keer probeerde bleef het mes steeds in de graten haken . . . „Pak de schaaltes maar”, zegt tante Ada. Aartje pakt de zilverachtige schaaltes. Daarop legt tante vijf lange repen spekbokking en dan vouwt ze er een vel doorzichtig plastic omheen. „Dat ziet er mooi uit”, zegt tante trots over eigen werk. „Die worden straks opgehaald”, vertelt ze Aartje. „Weet je wel,

door die oude man die we sinds een paar weken als nieuwe klant hebben. Het is heerlijk op een toastje . . .”

„Hebben die mensen dan iedere week feest?“, vraagt Aartje verbaasd. „Welnee“, zegt tante en ze lacht erbij: „Welnee, maar die mensen vinden het heerlijk en denken zeker dat ze te oud zijn om dit zelf klaar te maken . . .”

„Daar is de man al“, zegt tante Ada. Aartje kijkt, ja ze kent hem nu. Ze schrikt ook . . . Daar staat hij, en bij hem staat een meisje . . . Nans Oschelda! Wat heeft die een deftige opa. De oude man loopt met een zwarte wandelstok waarop een zilveren handvat zit. O, wat deftig . . . Aartje wil zich wel omdraaien. Opeens voelt ze zich maar een meisje van de markt . . . Ze denkt niet aan de schone witte viswagen waarin ze staat. Ze ziet alleen Nans Oschelda, en die deftige oude mijnheer!

„Neemt u ook nog wat gerookte paling, opa?“, hoort ze Nans vragen. „Mams zegt dat ze hier zulke heerlijk paling hebben . . .”

„Toe maar“, geeft de oude man z'n kleindochter haar zin. „Ook nog zes gerookte palingen, juffrouw. Ja die lekkere dikke maar . . .” Zijn vinger wijst de paling aan, die achter het glas ligt . . .

Aartje ziet het . . .

Ze ziet Nans opkijken. Ze zien opeens elkaar!

„Hé, help jij hier?“, vraagt Nans aan Aartje. „Kijk eens opa, dit is Aartje, die zit in de zelfde klas als ik. Die is bang dat ze arm worden omdat er minder vis gevangen mag worden . . .”

O, Aartje kan zich wel wegschamen, maar ze kan niet weg! Oom Jan en tante Ada zien haar rode kleur op de wangen. Ze zien hoe verlegen ze kijkt . . .

„Dat is mijn opa“, zegt Nans tegen haar, en ze wijst naar de oude man met de deftige wandelstok. „Die zijn hier een paar maanden geleden komen wonen, hij en oma . . . en nu koopt hij hier iedere week vis omdat hij en oma die zó héél lekker vinden . . .”

„En jij woont in Spakenburg?“, vraagt oom Jan haar. „Ja natuurlijk anders kan ik toch niet in de klas bij Aartje zitten“, zegt Nans en in haar stem klinkt iets van: wat een domme vraag . . . „Ik zit bij Aartje in de klas, en gisteren hebben we over de namen van

de jongens en de meisjes gesproken met elkaar. Meester Van Mark deed dat erg leuk. En later over de visvangst en de vishandel, ik vond daar niks aan . . .”

„Nou dan moet je maar eens een dagje met ons meegaan”, zegt oom Jan zomaar.

Aartje krijgt een nog roder kleur op de wangen.

„O ja, dat wil ik best”, zegt Nans Oschelda.

„Nou dan leer ik jou de verschillende vissoorten kennen”, belooft oom Jan haar.

„Kom Anna”, zegt de oude man. Hij noemt Nans bij de naam die ze gister zelf noemde. Toen zei ze dat ze Nans genoemd werd, maar dat ze Anna heet. Ze lacht naar Aartje. „Hoor je wel, visvrouwje, opa noemt me geen Nans. Dat vindt hij geen mooie naam. Hij zegt tegen oma en mij altijd „Anna”.” Ze knijpt plagerig de oude man in de arm, en lachend gaat ze naast hem. Weg van de viswagen waarin Aartje achterblijft.

„Nou zeg, jij behoef je niet te schamen hier in de viswagen te staan”, zegt oom Jan een beetje boos tegen Aartje. „Ben jij er soms te deftig voor omdat er meisjes van buiten Spakenburg in de klas zitten? Het is heel gewoon hoor. Zeg hun maar dat je vader een mooi zaakje heeft met een deftige naam. Weet je hoe ze zo’n bedrijf noemen? Nee? Nou, een ambulante handel! Ozo... Dat noemen ze zo omdat je met die handel van de ene plek naar de andere gaat. Zo rijden ze met een ambulance-wagen zieke mensen naar het ziekenhuis. Daar hoor je hetzelfde woord in. Je doet maar gewoon als alle andere kinderen in de klas, en als ze langs jullie viswagens komen dan behoef je echt niet te sjuulekruipen (= verstoppertje spelen).”

Zo daar kan ze het mee doen, Aartje Hopman. Stil ruimt ze wat op in de viswagen, en weegt ze wat gestoomde makreel om die naar gewicht op de goede stapeltjes te leggen. Hoe groter en zwaarder de makreel is, hoe duurder ze is . . .

„Een leuk meisje was dat”, probeerde tante Ada haar weer in gewone doen te brengen.

„Nou, dat vind ik ook”, zegt oom Jan, „die mag echt een keer mee dan zullen we haar eens leren om het wel leuk te vinden om over de vis en de vishandel te praten . . .”

En dan moet Aartje, of ze wil of niet, vertellen van de vrijdagmiddag op school. Over het praatje van meester Van Mark en over haar vraag.

„Het is goed dat de meester erover praat, we begrijpen elkaar vaak niet zo best als Spakenburgers en nieuwe bewoners”, zegt oom Jan. „Het is fijn dat de meester die mensen aanspreekt zoals wij het ook doen. Hoe beter we elkaar leren kennen – ook in het

werk - . hoe beter we elkaar begrijpen. Dat is een goede zaak, dat is nodig, zeker als je 's zondag met elkaar in de kerk zit!"

„Eerst deed Nans gisteren echt kattig”, vertelt Aartje nu. „Maar later niet, toen zei ze ook een gewone naam te hebben. Ze heet eigenlijk Anna.”

„Iedereen heeft een gewone naam”, zegt oom Jan en dan draait hij zich naar een wachtende dame: „Zeg het maar mevrouw.”

Het wordt een goede bestelling! Een bakje garnalen, een paar ons gebakken mosselen, gebakken vis en wat gerookte paling en ook nog een makreel . . . Het verdwijnt allemaal in de grote boodschappentas.

„Dank u wel, en tot de volgende keer”, groet om Jan haar.

„Daag”, zegt Aartje er achteraan.

Het is vlug middag. De meegenomen boterhammen smaken best, En de klok draait maar. Het is tijd om in te pakken . . . Later op de middag staan ze in Eemnes. Ook daar zijn ze druk, alle drie. Nog weer later staat Aartje onder de douche in de vishal. Die hebben ze hier èn thuis . . . De viswagen is schoon, nu moet ze zelf nog schoon. Ze wil geen vislucht meer ruiken. Fris en schoon rijdt ze daarna naar huis, want ze wonen niet bij de vishal. Zó komt ze de kamer in en begroet ze haar moeder. Er wordt flink gegeten . . . Nog even . . . , dan is het bedtijd!

HOOFDSTUK 3

De dagen gaan snel, ook deze week weer.

Aartje Hopman heeft er wel eens moeite mee, ze weet soms niet wat ze eerst doen moet. Er is iedere dag zo veel. Vader en moeder weten altijd wel een werkje voor haar èn zelf wil ze ook veel dingen doen. Als ze vrij is . . . , nu dan wil ze wel puzzelen of borduren. Ze maakt met naald en draad al kleine schilderijtjes. „Dat heeft ze van ootje Hopman”, zegt moeder altijd.

Ze is nu bij ootje Hopman. Buiten is het guur en koud; een

scherpe noord-oosten wind komt van over het Eemmeer op het dorp af. Maar hier is het warm en óók gezellig. Hier ziet ze ootje haar kunstwerken borduren, terwijl haar eigen werkje vergeten op de tafel ligt.

„Ooh, wat maakt u het mooi”, zegt ze.

„Ik heb het ook al zoveel gedaan, en mijn ogen zijn gelukkig nog goed”, zegt ootje.

Zo babbelen ze wat af, die twee. „Morgen is het al weer vrijdag, wat gaat een week vlug voorbij . . .”.

Verder komt ze niet . . . De deur zwaait open en daar staat Eibertje-meut (= tante Eibertje). Ze is een zuster van Aartje's vader. Ze is één van die vrouwen, die ooit haar man op zee verloren . . . Daarom is ze misschien wel een beetje te hard, Eibertje-meut. En toch, toch heeft ze een bijzonder plaatsje in de familie. Ze gaan er allemaal vaak heen, en echt niet alleen om het snoepje dat ze krijgen . . .

Zelf vergeet Eibertje-meut anderen ook niet te bezoeken, ook ootje niet. Ze komt nogal eens langs om een babbeltje te maken. Er zijn altijd zoveel nieuwe dingen in het dorp!

„Zo Aartje, Je bent weer bij ootje?”, vraagt ze haar nichtje.

„Ja”, zegt Aartje. „Het is buiten veel te koud, dat vind ik niet lekker. Dan speel ik liever niet op straat, dan ben ik graag hier.”

„Wat zijn jullie toch kinderachtige deerntjes (= meisjes) tegenwoordig”, antwoordt Eibertje-meut. Ze wrijft over haar blote armen, die vanonder de kraplap komen.

„Doe niet zo menaftig (= uit de hoogte)”, zegt ootje tegen haar dochter om een ruzie te voorkomen. Maar Eibertje-meut is dit keer niet in zo'n beste stemming. Koppig bromt ze:

„Ik zeg het nog eens. Het zijn kinderachtige deerntjes. Hoe kan het ook anders, ze worden tegenwoordig alleen groot gebracht bij patat, kroket, mayonaise en frikandel. Wij werden groot gebracht met eerappels (= aardappelen) met papstip (= water met meel en boter en een beetje azijn) en gebakken hering (= haring) en karnemelksepap toe. Hering (= haring) was vroeger biefstuk voor de arme mensen . . . Maar waar zijn die nog . . .?”

„Wees er blij om, alleen je zult niet weten hoe dichtbij soms de

armoede nog is", zegt ootje.

Haar dochter wil haar van antwoord dienen, maar ze krijgt de kans niet.

„Eibertje!" klinkt de stem van ootje op een aparte manier door de kamer, en dan is het stil. Vol ontzag kijkt Aartje naar ootje. Ootje, die toch het laatste woord in haar eigen huisje heeft!

De stemming slaat om, ook bij Eibertje-meut. Het wordt nog een

gezellig half uurtje. En dan schrikt Aartje opeens.

„Ik moet vlug naar huis, we eten wat vroeger. Vader en moeder moeten vanavond uit.”

Ze zegt het met schrik in haar stem, want moeders stem kan net zo klinken als die van ootje zopas. Ze rolt haar borduurwerkje netjes op en bergt het daarna in een plastic zak. Ze kleedt zich goed aan en dan moet ze toch naar buiten de koude vrieswind in. Ze loopt voorover, het hoofd naar beneden gebogen. Onder het lopen naar huis denkt Aartje Hopman na . . . Ze piekert of ze thuis zal vertellen dat Eibertje-meut in zo'n slechte bui was òf dat ze het niet zal doen. Ze besluit het niet te doen. Ze weet wel dat vader er dan over praten zal met Eibertje-meut. Hij heeft nu eenmaal een erge hekel aan knenken (= ruzie maken), zeker bij ootje en groof.

„Gek eigenlijk”, bedenkt Aartje dan. „De tantes van vader worden allemaal geen tante maar „meut” genoemd, en z'n zussen ook. En dan gaan de namen voor het woord „meut”. Bij de familie van moeder is het anders, daar worden de tantes wel tante genoemd. Ze weet dat het ook bij andere families zó gedaan wordt. Ze zal eens vragen hoe dat zo komt, want dat weet ze eigenlijk niet.

Maar als ze thuis is, denkt ze er niet meer aan. Dan is daar weer haastige drukte om snel te kunnen eten omdat vader en moeder weg moeten. Tante Ada is er gelukkig om op te passen! Oom Jan en tante Ada zijn allebei familie van moeders kant . . . Het zijn een broer en een zus van haar. Overmorgen gaat ze weer met hen mee naar de markt in Laren en naar die in Eemnes . . .

„Mag Nans Oschelda zaterdag al mee?”, vraagt ze tante. Maar die weet op die vraag geen antwoord. „Moet je je oom Jan maar vragen”, zegt ze.

„Maar die is er nu niet”, zegt Aartje. „En als het nu wel mag, dan kan ik morgen Nans vragen . . .”

„Vraag maar niets”, zegt tante. „Oom Jan bedoelt het wel goed als hij zo iets belooft, maar er is helemaal geen tijd om alles haarfijn uit te leggen. Op of bij een markt is er in een viswagen wel wat anders te doen!”

„Dat is waar”, zegt Aartje, „maar oom Jan heeft het wel beloofd en als je iets belooft moet je het ook doen.”

„Je kunt beter een andere keer die Nans meenemen en bij groof Heek binnenstappen. Groof Heek weet er alles van te vertellen. Vast en zeker dat het meisje nog een gebakken lekkerbekje van hem krijgt ook . . .”

Op dat voorstel gaat Aartje niet meteen in. Nans heeft deze week zeker wel een keer of vier tegen haar gezegd het erg leuk te vinden mee te mogen met de viswagen.

„Mijn opa komt dan heel zeker”, heeft ze gezegd. Daar moet Aartje aan denken.

„Nans wil het allemaal in de wagen zelf zien”, foertert ze.

„Nou, ik praat er niet meer over”, zegt tante Ada. „Je vraagt het je oom Jan maar of het mag. Als dat kind mee mag van hem, wel dan zien we wel wat het allemaal wordt . . .”

Wie de volgende dag zijn belofte, van een week geleden, houdt . . . ? Dat is meester Van Mark. Er is deze middag als laatste schoolmiddag van de week geen tijd voor een vertelling of een praatje over iets leuks, zoals vorige week. In het kort vertelt hij dat de kerstfeest-viering in de grote hal van de nieuwe school zal worden gehouden. Samen met al de andere klassen!

„Jammer”, zeggen er een paar. „In onze eigen klas is het veel gezelliger. Wat kun je nu doen met zoveel kinderen bij elkaar . . .” Anderen vinden het juist fijn, en vragen wat er allemaal gaat gebeuren. Nu, dat weet meester Van Mark ook nog niet precies. In ieder geval mag de derde klas een kerstlied zingen. Hij heeft het voor hen op papier gezet. Hij haalt de papieren uit de kast en Wousje en Mengsje mogen ze ronddelen. Als ze allemaal zo'n papier voor zich op de tafel hebben is het stil in de klas. Ze mogen het lied voor zichzelf lezen. Vele vingers glijden regel na regel over het papier . . .

Mengsje van de Geest verbreekt de stilte in het lokaal. Ze steekt haar vinger omhoog. Meester Van Mark ziet dat één van zijn leerlingen iets wil vragen.

„Wat wil je weten, Mengsje?“, vraagt hij.

Opeens kijken ze allemaal naar haar.

„Waarom wordt Bethlehem zo vaak in dit kerstlied genoemd, meester?“, vraagt ze.

„Jij krijgt zo antwoord, Mengsje“, belooft de meester haar. „Maar eerst wil ik weten of de anderen ook klaar zijn met lezen.“ Hij laat er meteen op volgen: „Hebben jullie het allemaal goed gelezen?“ Niemand zegt dat hij of zij er niet mee klaar is en het niet goed gelezen heeft.

„Nou dan kan ik Mengsje wel antwoorden“, zegt meester Van Mark. „Kijk, eigenlijk vindt je in dit kerstlied veel terug van wat we lezen in Lukas, hoofdstuk twee. De apostel vertelt daar veel en dat gebeurde allemaal in en rond Bethlehem. Dat is belangrijk dat goed te weten en te onthouden. Weten jullie ook waarom?“

Aarzelend gaan een paar vingers de lucht in, maar ze zakken nog sneller dan ze omhoog gingen. Niemand weet het toch precies . . .

„Nou“, vertelt meester Van Mark. „De profeten hebben zo vaak aan het oude Verbondsvolk – zoals Israël genoemd wordt – mogen profeteren van de komst van de Messias. Al die beloften van God moesten ook vervuld worden. Als God iets belooft dan doet Hij het ook! God de Heere is ook nauwkeurig in het geven van die beloften. De plaats waar de Heiland geboren zou worden is door één profeet dan ook duidelijk genoemd.“

Nu gaat er een vinger omhoog.

„Weet jij het, Peter Koelewijn?“, vraagt de meester aan een jongen vlakbij het raam. Peter Koelewijn knikt.

„Zeg het dan maar“, zegt meester Van Mark.

„De profeet Micha“, zegt Peter.

„Goed zo. Omdat jij het zo goed weet mag jij die tekst – het eerste vers van het vijfde hoofdstuk in de profetie van Micha – bij de kerstfeestviering opzeggen.“

De meester belooft dat zomaar tussen het vertellen door, en hij vervolgt: „Als jij dat dan goed gedaan hebt, dan zingt de klas daarna dit kerstlied. Maar wat staat er nu precies bij Micha?“ Ik zal het jullie voorlezen!“

Meester Van Mark pakt zijn Bijbel van de tafel. Hij slaat die open

op de plaats waar de tekst staat, en hij leest die voor. Ze luisteren.

„En gij, Bethlehem, al zijt gij klein onder de geslachten van Juda, uit U zal Hij voortkomen, die een heerser zal zijn over Isral en wiens oorsprong is van ouds, van de dagen der eeuwigheid . . .”

Meester Van Mark vertelt hen nog wat meer over de tekst. Hij bespreekt het kerstlied, vers na vers, zodat ze goed de inhoud ervan begrijpen. En dan zingen ze voor het eerst dit lied. De meester zingt een keer voor, dan geeft hij de toon aan. Voorzichtig en wat onzeker zet de klas in. Maar het gaat steeds beter.

„Dat wijsje is niet moeilijk”, zegt er één.

„Zo is het”, zegt de meester, „daarom kan klas drie het best heel mooi zingen op de kerstmiddag. Laten we dat goed met elkaar afspreken. Leg dat papier thuis niet zomaar weg, maar zing het steeds weer. Dat doen we dan iedere dag op school ook. Jullie zullen eens zien hoe goed we het dan straks doen. En dat moet! Dat moet, want God moet onze eer ontvangen. Als we zingen dan zingen we niet in de eerste plaats voor de moeders en ootjes die er die middag zijn, maar tot lof van God Die ons onze zonden wil vergeven als we ons hart en leven aan Hem geven en geloven dat de Here Jezus ook voor onze zonden gestorven is . . .”

Het is nu weer ernstig in de klas . . .

Maar even later, buiten, wapperen de papieren in de wind. Dan hollen ze de andere schoolkinderen voorbij. Ze willen het kerstfeestlied niet aan hen laten lezen . . .

Maar thuis . . .

Thuis mag moeder het wel lezen . . .

En ootje als ze komt . . .

En groof . . .

Vol verlangen zien ze toch uit naar het komende kerstfeest, en ze vertellen wat meester Van Mark er nu al van gezegd heeft . . .

HOOFDSTUK 4

Het is zaterdagmorgen. Aartje Hopman fietst met snelle vaart Bickersvaart – de nieuwe woonwijk – in. Het is al meer dan drie weken geleden dat oom Jan aan Nans Oschelda beloofde mee te mogen met de viswagen. Maar vandaag mag het! Vandaag gaat Nans mee naar Laren en Eemnes en zal ze mee helpen in de bakwagen.

Aartje gaat Nans nu ophalen. Ze moet de school voorbij en verderop toch nog even zoeken . . . Eindelijk heeft ze het goede adres. Ze ziet meteen Nans voor het keukenraam staan, dat is aan de wegzijde. Nans staat al op haar te wachten.

„Hoi”, roept ze, terwijl ze naar Nans zwaait. Nog voordat ze op de bel kan drukken zwaait de deur van het huis wijd open.

„Ik ben klaar hoor”, roept Nans.

„Ga dan maar gauw mee, oom Jan houdt niet van wachten”, zegt Aartje.

„Zul je oppassen bij het vuur in die bakwagen, er niet te dichtbij komen. Ook niet bij die oliebak, als er olie op je hand spettert dan brandt dat heel erg in”, waarschuwt Nans' moeder bezorgd. „Zullen jullie ook geen andere gevaarlijke dingen doen?”, vraagt ze aan Aartje.

„Natuurlijk niet mevrouw, dag mevrouw”, zegt Aartje. Ootje heeft het haar duidelijk gezegd: „Je spreekt dáár netjes met twee woorden.”

„Pas op dat je niet teveel stinkt”, waarschuwt Nans' moeder haar meisje weer.

„Hé, mams, houdt u nu eens op. Ik loop heus niet in zeven sloten tegelijk . . .”

En dan is Aartje op deze vroege morgen opeens een beetje brutaal. Dan zegt ze zomaar tegen de deftige moeder van Nans:

„Groof zegt altijd dat de vis zò mooi door God geschapen is, zò lenig en met zulke mooie schubben en prachtige kleuren dat die vis die wegeur meekreeg om toch een bescheiden dier te blijven. Als u een vis goed bekijkt, zegt hij, dan zijn de kleuren en de vor-

men van de vissen bijna volmaakt. Zo'n mooi dier moest op de één of andere manier ook nederig gehouden worden. Daarom kreeg de vis een wat minder fijne geur. Maar als we die vis stoven, bakken of roken dan ruikt ze heerlijk . . .

Even is de moeder van Nans overbluft, met grote ogen kijkt ze Aartje aan.

„Nou, nou, jij bent ook niet op je mondje gevallen”, zegt ze.

„Nee”, zegt Aartje, „maar groef zegt dat we niet brutaal moeten zijn maar het wel eerlijk moeten zeggen zoals we er over denken. En Nans mag vanavond vast wel even bij ons onder de douche, dan ruikt u niets meer van de vis- en baklucht.”

Ze zet er een gezicht bij, dat alle gulheid uitdrukt. Nans schiet in de lach.

„Maar ik zou toch maar voorzichtig wezen”, houdt Nan's moeder vol. „En jij mag zeker niet veel meer tegen een oudere dame zeggen, anders ben je wel brutaal”, zegt ze tegen Aartje.

„Nee mevrouw, ik wilde echt niet brutaal zijn”, zegt die nu wat bedeesd. „Maar als ik nog wat zeggen mag. Nans krijgt in onze schone viswagen ook een witte jas aan net als wij. Ze komt best schoon thuis . . .”

Dan geeft Nans haar moeder een afscheidszoen. Ze pakt haar fiets, die ook al gereed staat. Weg gaan ze. Ze wippen om het snelst op hun fietsen, en in snelle vaart gaat het naar de vishal van Aartje's vader waar oom Jan en tante Ada al staan te wachten. Die zaterdag krijgt tante Ada gelijk. Oom Jan heeft Nans nu wel meegenomen, maar haar iets vertellen van de vissoorten? Ho maar, daar komt niets van terecht. Het is druk en het blijft druk vóór en rondom en dus ook in de bakwagen.

„Geef me maar een lekker stuk vis”, hoort Aartje een heel bekende stem zeggen. Ze kijkt op. Ja, het is de kunstenaar met de schilderijen onder de arm. Zò is hij al vaker vis bij hen komen ophalen. Ze ziet het wat verwaarloosd mannetje met een stoppelbaard. Hij heeft het scheerapparaat deze week nog niet gezien, dat is van zijn gezicht af te lezen.

„Zo iets. bedoel ik”, zegt hij en wijst naar een stuk filet.

„Wat een engerd van een mannetje”, zegt Nans zachtjes tegen

Aartje.

„Nou zeg, maar zo zijn alle kunstenaars niet hoor. Er komen er hier een heleboel vis kopen, maar dat zijn nette mensen. Ze zijn ook gezellig om even mee te babbelen . . .”

Dan loopt ze naar tante Ada en fluistert die in het oor dat die man de vorige keren niet betaalde en zomaar verdween! Tante Ada knikt, en zachtjes zegt ze:

„Dit keer pakt oom Jan de man wel. Vandaag krijgt hij z'n lesje over eerlijkheid wel mee.”

Ze gaan allebei op een omgekeerde kist zitten, Aartje en Nans. Ze vinden het opeens spannend in de bakwagen.

„Wat gaat oom Jan doen, denk je?“, vraagt Aartje fluisterend aan Nans.

„Hoe kan ik dat nu weten, ik heb helemaal geen verstand van handeldrijven“, zegt die terug. „Maar ik gaf zo iemand niets meer. 'k Zou wel wijzer wezen.”

Ze zien dan de man met een stuk filet in papier gevouwen in de ene hand en een paar kleine schilderijtjes onder de andere arm naar de zijkant van de bakwagen schuiven.

„'k Ben een kunstenaar“, horen ze hem in zichzelf mompelen.

„Ik probeer straks m'n schilderijen weer te verkopen . . .”

Als Aartje daar de man zo slordig en mompelend in zichzelf ziet wegschuiven dan steekt er toch iets in haar maag. Opeens heeft ze erg medelijden met de man. Ze staat op en gaat naar oom Jan. Dichtbij de hete olie, waarin de vis ligt te bakken, vraagt ze zachtjes de man niet al te hard aan te pakken. Ze kent oom Jan wel, als hij boos is!

„Nee hoor, dat zal ik niet doen. Maar stelen is zonde. Ook al steel je maar een stuk vis. Hij vraagt er wel eerlijk om, maar hij gaat zonder te betalen stiekum weg. Dat zal ik hem vandaag toch voor goed afleren.”

Ondertussen houdt hij de man goed in de gaten. Hij kan hem juist de vis zien opeten door de open deur in de zijkant van de wagen. De man heeft de drie schilderijtjes – zonder lijsten er omheen – even voorzichtig neergezet. Nu heeft hij beide handen vrij om het stuk filet vanuit het papier op te eten. Gulzig bijt hij in het heer-

lijke stuk, en dan frommelt hij het papier in elkaar. Zijn visje is op, en het papier gooit hij in de gereedstaande prullemand.

„Nu moet de vogel niet weer gevlogen zijn”, horen Aartje en Nans oom Jan tegen tante Ada zeggen. Ze zien hoe hij vlug een flinke schep mosselen op een vetvrij-papier legt, het gas omlaag draait en dan langs hen heen naar buiten gaat.

„Hier”, horen ze hem zeggen. „Hier, nog een lekker toetje na. De man pakt het papier met mosselen aan. Hij vouwt het papier open . . .”

„Man, ga er even bij zitten”, raadt oom Jan hem aan en wijst hem het muurtje dat de parkeerplaats scheidt van de brede stoep waarop de viswagen staat. De man volgt het advies op, hij loopt er heen. Tegelijk heeft oom Jan de schilderijtjes al in de bakwagen. Ze zijn niet zo groot van stuk, en passen in de kast onder de toonbank. Daar legt hij ze in en gaat dan aan het werk, alsof hij niet bij de bak hete olie is weggeweest . . .

Even later horen de beide meisjes een rauwe kreet.

„M'n mooie schilderijtjes zijn gestolen. Politie, help me. Ooh . . ., m'n mooie kunstwerk. Ik heb er zo mijn best op gedaan . . .” Handenwringend loopt de man bij de bakwagen.

„Hé, maak hier niet zo'n lawaai. Het draaiorgel daarginds maakt al lawaai genoeg”, roept oom Jan tegen de kunstenaar. Oom Jan roept ook nog dat hun klanten rustig geholpen willen worden . . . Maar de man blijft jammeren.

„Helpen jullie tante Ada even”, zegt oom Jan tegen Aartje en Nans. Plotseling is Nans nu ook druk. Ze kan de mensen zelf wel niet helpen, weet zij veel hoe ze alles verrekenen moet? Hoe de verschillende vissoorten heten? Maar ze kan de mosselen of de makreel aangeven aan tante. Ze kan papier van de rol afscheuren . . . En Aartje is al even druk! Ze willen nu eigenlijk graag zien wat oom Jan met de kunstenaar doet, maar dat kan niet. Tante en zij beiden zijn veel te druk met de klanten . . .

Pas veel later horen ze wat er allemaal gebeurd is.

„Waar verkoopt u uw schilderijen?”, heeft oom Jan aan de man gevraagd.

„Dáár”, zegt de man en zijn hand zwaait opzij en zijn vinger wijst naar een kunsthandel aan de overkant van de straat.

„En krijg jij er dan geld voor?”, vraagt oom Jan.

„Natuurlijk, als je iets verkoopt, wordt je er voor betaald.”

„Nu, ik verkocht al heel wat weken vis aan je, soms twee soms drie stukken filet of soms enkele lekkerbekjes . . . Maar betalen, o nee. U was iedere keer verdwenen! Ik dacht nu: de derde keer is kabel (= raak, je wordt gepakt). Ik ga mee jouw schilderijen verkopen . . .’

Natuurlijk herinneren ze zich dat oom Jan de bakwagen weer even in geweest is, en de schilderijtjes uit de kast onder de toonbank toen heeft meegenomen.

„En toen?“, vraagt Aartje ongeduldig.

„We zijn samen naar de kunsthandel aan de overkant gegaan“, vertelt oom Jan hen. „En wat de man vertelde was waar. Hij verkocht daar z'n schilderstukjes, maar vertrok dan door de achterdeur. Daarom zagen we hem nooit meer als hij eenmaal bij de wagen was weggeglip . . . Een link mannetje! Nu, de kunsthandelaar kocht de schilderijtjes dit keer ook, begrijpelijk, want het waren echt mooie werkjes. Alleen het geld dat ik van de kunstenaar tegoed had, heeft hij er eerst afgetrokken. Daarna gaf hij de rest aan de man, die net als anders door de andere deur vertrok. Ik ben hem toen achterna gegaan, en ik heb even mijn duim in zijn baardstoppels gedrukt en hem recht in de ogen gekeken. Ik heb gezegd dat hij best eens een visje kan krijgen, maar dat hij als hij iets koopt ook eerlijk moet betalen en er niet tussenuit moet knijpen. Verder heb ik hem gevraagd eens een mooi schilderijtje te maken, zo van de markt met de bakwagen in de verte . . .“

„Nee maar“, zegt tante Ada. „Je bestelt zomaar een schilderijtje bij hem . . . Maar de les vergeet hij nooit meer, dat is wel zeker“.

„We zullen het hopen“, antwoordt oom Jan. Dan moet hij nodig aan het bakken want de verkoop is wel doorgegaan in de tijd dat hij met de man mee was. En ook nu, terwijl hij zijn verhaal doet, hebben de handen van tante Ada niet stilgestaan. Nee, tijd om aan Nans wat meer over de vis te vertellen heeft hij weer niet!

Zeker nu niet. „Daar is opa“, roept Nans.

Aartje ziet de oude man met de zwarte wandelstok met de zilveren knop eraan. Oom Jan staat bij de oliebak te bakken, en tante en de meisjes staan weer te werken aan de toonbank.

„Zo dames“, groet Nans' grootvader. „Mag ik m'n spekbokking weer meenemen deze week?“

Tante kan ze zo pakken, ze heeft de mooie pakjes gefileerde spekbokking al gereed liggen.

„Zo, hoeveel krijgt u van me?“, vraagt de oude man. Nans noemt het bedrag dat tante Ada haar in het oor fluistert.

„Hé, ik hoor een bekende stem“, zegt de grijze mijnheer. „Hé, daar is onze Anna. Zo maar in een witte jas in een viswagen of bakwagen of hoe noem je zo'n wagen?“

„Het mag allebei hoor“, antwoordt oom Jan. Opa lacht vriendelijk naar Nans. „Ben jij ook al een Spakenburger vismeisje? Nou, nou, de wonderen zijn de wereld nog niet uit. M'n kleindochter visvrouw!“

Hij zegt het op een toon, zó dat Nans en Aartje niet kunnen horen of hij het nu leuk vindt of niet dat Nans hier is. Het maakt Nans een beetje verdrietig.

„Opa, vindt u het niet leuk dat ik zo iets leer?“, vraagt ze hem. Dan tintelen de oude ogen van haar opa even . . . , tante Ada ziet het. „Natuurlijk, Anna, jij hoort daar nu. Jij bent daar nu op school met andere visvrouwjes in de klas. Dan moet je er ook wat vanaf weten . . .“

Maar Aartje voelt de drift van die morgen weer opkomen, toen ze bij de moeder van Nans stond. Ze loopt rood aan en ze wil wat zeggen. Ze krijgt de kans niet. De opa van Nans heeft het al gezien. Zijn stok, zijn mooie stok komt even omhoog en wijst naar Aartje.

„Jij bent een brutaaltje, en dat moet Anna niet worden“. Hij kijkt er nu een beetje boos bij . . .

„Hoe . . .?“, meer kan Aartje al niet vragen. Nans' opa vertelt dat de moeder van Anna hem telefoneerde vanmorgen. Je gaf haar een brutaal antwoord toen ze zei dat vis niet lekker ruikt . . .“

„Groof zegt . . .“, maar ook nu komt Aartje niet verder. „Ja, dat heb ik gehoord wat jouw opa zegt. Dat moet toch een oude wijze visserman zijn. Hij durft in ieder geval over God en Zijn schepping te spreken. Ik heb het nooit geweten dat de vis dáárom zo'n wegeur heeft, maar zo'n visser zal het wel weten!“

„Groof weet heel veel“, zegt Aartje trots. Hij heeft me een stukje van een gedicht van een Belgische dichter geleerd. Gezelle heet die man, geloof ik.

t.,Met den monde middagmalend
einde en heeft hij noch begin,
maar hij muffelt zonder staken,
met zijn muile, en met de vlaken
van zijn kaken
water uit en water in . . .”

„Asjeblijft”, verbaast de opa van Nans zich. „Wat een bolle bozen zijn jullie toch. Nou, Anna, je kunt dáár nog heel wat leren . . .”
„En of”, zegt Nans. „We zijn nu bezig met een kerstlied op school. Ze zegt het zomaar . . .

„Dan kom ik bij jullie logeren, en ga ik mee naar jullie kerstfeest”, zegt haar opa. „Of mag dat niet?”, vraagt hij er achteraan.
„Natuurlijk”, zeggen ze allerbei. „Natuurlijk, komt u maar.”
„Dag Anna”, zegt haar opa dan. „Dag Aartje, dag dame en heer.”
Hij pakt het gereedliggende pakje en schuift dan tussen de andere wachtende mensen weg. Nans blijft hem volgen. Hoe graag zou ze nu even haar hoofd tegen z'n schouder drukken. Net als andere keren. Maar het kan niet, nu is ze bij Aartje . . . Even moet ze op de lippen bijten . . .
Ze heeft een erge lieve opa!

Als ze later in de middag in Eemnes staan, heeft oom Jan al evenmin tijd om Nans iets over vis te vertellen. Daar beleven ze een fikse ruzie, en dat is niet zo leuk. Als andere keren stopt een auto bij de bakwagen.

„Daar heb je ze weer”, zegt tante Ada, terwijl ze gewoon doorwerkt. Oom Jan kijkt even op, hij heeft de auto al herkend en weet wat tante bedoeld.

„Geen beste lui, die drinkerds”, zegt hij. „Je ruikt ze nu al”, zegt tante Ada. Het zijn vijf zware kerels die iedere zaterdag eerst in een café gaan drinken en dan vis komen eten.

„Vis asjeblijft”, zegt er één. „We hebben het vocht al binnen, nu moet de vis nog zwemmen.”

„Oom Jan helpt ze zelf, dat lijkt hem het beste. Terwijl hij de vis aanreikt zegt hij: „Dat is dan acht gulden en vijftig cent.” Uit het

geldkistje pakt hij één gulden en vijftig cent. Hij steekt de hand met het geld uit en zegt: „Dat maakt dan precies een tientje . . .” „Een tientje? Man ik gaf een geeltje (= 25 gulden)”, zegt de man die betaalde. En hij doet erg verbaasd. Oom Jan kijkt voor alle zekerheid even in het geldkistje, maar er ligt geen „geeltje”, alleen briefjes van tien en vijf gulden en klein geld.

„Je vergist je”, zegt hij tegen de man.

„Hé”, zegt die tegen zijn vrienden. „Hé, die kerel hier wil me bedotten. Geef ik hem een geeltje, en nu wil hij van een tientje terugbetalen. Zullen we hem eens over die toonbank trekken?”

Om z'n moed te laten zien schopt hij tegen één van de prullemanden . . . Angstig staan Aartje en Nans achter in de wagen. Ze zien hoe rustig oom Jan blijft. „Ik kom wel naar buiten”, zegt hij heel kalm. Maar dan bemoeien de andere klanten zich ermee.

„Laat die kerels doen”, zeggen. ze. „Help ons maar, dan kunnen we gaan.”

Ze kijken boos naar die ruzie-zoekende kerels. Eén van hen is de wijste, hij druipt af en dreigt alleen. „We zullen naar de politie gaan,” zegt hij.

„We zullen zorgen dat ze hier in het dorp geen visje meer van jullie kopen”, dreigt een ander. Daar moeten de andere mensen om lachen.

„Wat denken jullie wel? Dat wij hier geen vis halen omdat jullie zo vervelend doen?”

Oom Jan bedankt de klanten voor hun vriendelijke hulp, en die anderen . . . Ze gaan weg. Hard laten ze hun atuoomotor ronken, en vol gas schiet de auto weg.

„Wat een pochers”, zegt tante Ada als ze later op weg naar huis in de auto zitten die de viswagen trekt.

„Het is ook wel eens anders”, zegt oom Jan.

„Vertel dat eens?”, vraagt Aartje.

Dan vertelt oom Jan van een meisje van hun leeftijd. Ze kocht een paar haringen en een stukje verse vis. Het kostte vier gulden en negentig cent. Ik gaf haar een dubbeltje terug.

„Ik gaf een briefje van tien gulden”, zei ze. Haar stem klonk angstig en opgewonden.

„Nou dat klopt niet”, zei ik”, vertelt oom Jan. „Maar ze hield vol: ze had tien gulden gegeven. Ik wilde geen ruzie bij de wagen. Ik dacht dat spelletje van nietes-welles, nietes-welles moeten we hier niet spelen. Ik zei: „Wie gaf je het geld?” Ze vertelde dat haar moeder het haar gegeven had. „Nou, dan krijg jij vijf gulden erbij”, zei ik. „Vraag je moeder maar hoeveel geld ze je meegaf. Als ik gelijk heb dan breng je me die vijf gulden netjes terug.” Dat beloofde ze, en ze holde weg. Een half uur later stond ze wat verlegen voor de wagen. Ze gaf me een briefje van vijf gulden en zei bedeesd: „Moeder gaf me vijf gulden. Neemt u het me niet

kwalijk?" Ik pakte het geld aan en bedankte haar. Zo kan het gelukkig ook nog . . ."

„O ja, er zijn gelukkig nog eerlijke mensen ook”, zegt tante Ada. Zo'n verhaal bekort de tijd, ze zijn in Spakenburg voor ze het weten.

„Wil je nog bij ons douchen?”, vraagt Aartje aan Nans.

„Niks hoor, moeder is echt niet zo deftig als jij wel denkt. Ze vindt het best goed als ik zó thuis kom en daar onder de douche ga.”

Samen lopen ze naar haar fiets. Dan vraagt Aartje aarzelend:

„Wousje Bos, Mengsje van de Geest en ik lopen altijd met z'n drietjes. Met z'n vieren is gezelliger, dan kun je zo nu en dan twee aan twee lopen en eens wisselen om te praten. Zou jij met ons willen lopen (= vriendschap sluiten)?”

„Natuurlijk”, zegt Nans spontaan. „Natuurlijk. Maar ik ga ook graag naar opa Oschelda, dus ben ik er vast niet altijd. Ze wonen nu zo dichtbij in Laren.”

„Dat is niet erg”, zegt Aartje. „Doe je het . . .?”

Nans belooft het.

„Wousje en Mengsje willen het ook graag, dat je erbij komt”, zegt Aartje nog eens extra. „En we gaan ook vlug een keer naar groof, tante Ada heeft gelijk. Oom Jan had geen tijd om je iets over vis te vertellen. In de bakwagen is altijd veel te doen.”

„Goed”, zegt Nans. „Maar het was toch een fijne dag vandaag. Dan rijdt ze weg op haar fiets. Langs de oude huisjes aan de Hoekstraat en langs de binnengracht. Ze rijdt over de stenen brug en door de Talmastraat. Ze gaat langs „De Haven”, het bejaardencentrum waar ze zwaait naar de vele oude mensen voor de grote ramen van de koffiekamer . . .

Ze rijdt Bikkersvaart in. Ze is weer thuis. Moeder denkt niet aan de lucht van vis. Ze kust haar meisje . . . Blij dat die weer veilig thuis is. Ze luistert naar de verhalen van Nans. Ze helpt haar bij het douchen.

„Dat moet je doen”, zegt ze tegen Nans als die haar vertelt dat ze vriendin wordt van Aartje en Wousje en Mengsje. „Dat moet je doen, het zijn leuke meisjes . . .”

HOOFDSTUK 5

Aartje en Nans gaan achterom bij ootje en groof Heek. Nu oom Jan niets heeft kunnen vertellen over de vissen, gaan ze naar groof. Die kan het ook!

„Komen jullie maar, sjarlaar (= kwiebus)”, heeft groof tegen Aartje gezegd toen ze het kwam vragen. „Kom maar, jij hebt altijd iets bijzonders voor me te doen. Als dat deerntje (= meisje) maar niet astrand (= brutaal) is, want dan kan ze zo weer opstappen.” Groof bedoelt het helemaal niet zo boos, en hij knipoogt naar ootje. Hij wil wel eens weten hoe Aartje op zijn woorden reageert. Nu hij vangt bot!

„Nans is een heel leuk deerntje (= meisje)”, verdedigt Aartje haar nieuwe vriendin. Wousje en Mengsje vinden haar ook heel erg aardig.

„Das is wáár”, helpt ootje, „die vier meisjes zijn echte vriendinnen geworden en lopen al een paar weken met elkaar. Het gaat best.” Nu komen ze dan binnen . . .

Daar staat ootje op een stoel iets vast te maken aan de houten wand tussen de keuken en het portaal.

„Geef me eens even een keuperentaasje (=punaise) van de tafel”, vraagt ze nog voordat Aartje en Nans haar kunnen begroeten.

„Is groof er niet?”, vraagt ze er meteen achteraan.

Groof is er! Hij komt juist de keuken binnen. „Zo deerntjes”, groet hij. „Komen jullie hier eens een keertje telten (= schommelen)?” Aartje ziet de ogen van groof tintelen. Ze weet hoe graag hij zijn kleinkinderen en andere kinderen plaagt. Zij zwijgt . . ., maar Nans niet. „U weet toch waarvoor we komen. Aartje heeft toch aan u gevraagd of u me iets over de vis wilt vertellen . . .” Maar dan doet groof toch alsof hij erg verbaasd is. „Ja, ja, zeker heeft ze dat gevraagd. Maar oom Jan moet toch zeker mijn tijd niet indelen. Ik moet er eens even over denken of ik nu wel tijd heb. Hij kan jou zoveel beloven, maar daarom, behoef ik het nog niet te doen. Aartje kan net zoveel vragen als ze wil, maar moet ik het dan allemaal toegeven . . .?”

„Och man . . .”, zegt ootje. Ze ziet hoe verlegen Nans wordt, daar

bij de tafel.

„Och man, houd toch eens op met dat geplaag altijd. Jullie gaan toch niet kneken (= ruzie maken) over zo iets? Die deerntjes (= meisjes) zijn er nu, neem er nu de tijd maar voor.”

„Natuurlijk niet”, zegt groof. „Ik heb Aartje zelf gezegd dat ze vanmiddag met Nans mocht langs komen.”

Nans zucht er van, dan vraagt ze: „Willen jullie alstublieft niet zulke Spakenburgse woorden gebruiken, die kan ik echt niet verstaan . . .” „Goed zo Nans”, zegt Aartje, „vraag het maar hoor.” „Asjeblijft”, zegt groof. „Nu wordt mijn eigen kleindochter Aartje astrand (= brutaal) door een ander tegen ons op te jagen. We hadden afgesproken dat dat deerntje (= meisje) dat niet mocht wezen. Maar jij toch zeker helemaal niet . . .”

Weer tintelen z'n ogen en een lach trekt de lijn van zijn mond breed over het gegroefde gezicht.

Ze plagen elkaar nog wat over en weer, maar dan zitten ze eindelijk toch allebei op een stoel in die kleine keuken.

„Nans Oschelda heet je?”, vraagt groof nog eens voor alle zekerheid. „Ja mijnheer”, zegt Nans wat bedeesd. Eerst dacht ze dat ze echt een beetje ruzie met elkaar hadden. Aartje's groof sprak er zo hard bij! Nu weet ze al wel beter, maar ze is er nog wat verlegen van. „Ja mijnheer”, zegt ze nog eens.

„Zeg ook maar groof, dat is gemakkelijker. Ik een mijnheer . . .”, groof Heek lacht erbij. Hij knipoogt nu naar Aartje. Dan weet Aartje dat Nans al een plekje veroverd heeft in het grote gulle hart van groof. Groof, die altijd kinderen rond zich heeft . . .

Ze zuigen voorzichtig op hun rietjes de frisdrank naar binnen. De glazen met appelsap staan plotseling voor hen op tafel. Ootje heeft die ingeschonken op het aanrecht, achter hun rug. Door het plaagspeltje van groof hebben ze er niets van gemerkt, maar nu smaakt het heerlijk! „Lekker”, zegt Aartje.

„Groof is er trots op dat de discipelen van de Heere Jezus ook vissers waren”, vertelt Aartje aan Nans. Groof knikt erbij. „Zo is dat”, zegt hij. „Maar in hun leven ging de weg toch anders.”

„Ik voer op de Zuiderzee, en later ook nog ver van huis, bij de

Doggersbank en de Hebriden en zo . . . Ook dat ging voorbij . . . Ik ging werken in de fabriek, goed en nuttig werk. Ik wil er geen kwaad woord van zeggen, maar het blijft fabriekswerk. Je bent niet meer op zee, je vecht niet meer tegen de wind en de harde storm . . .”

„Dan kunt u ook niet verdrinken . . .”, zegt Nans.

„Nee, dat is waar”, zegt groof. „En toch . . ., ik mis de zee zó vaak. Anderen bleven wel varen of gingen in de vishandel. Och, wie kan zijn eigen leven uitzetten?”

Ze weten geen antwoord op die vraag, Aartje en Nans. Groof verwacht dat antwoord ook niet. „De discipelen konden het ook niet. Die werden van gewone vissers gemaakt tot vissers van mensen. Dat wil zeggen dat ze mochten gaan spreken over de Heere Jezus als de Verlosser van zonden van allen die in Hem geloven. Die boodschap mochten ze anderen brengen.”

Aartje weet meteen dat groof zó echt op z'n praatstoel zit. Ze knikt vriendelijk naar Nans, en gaat er zelf lekker bij zitten.

„Nou, we zijn echt de eerste vissers niet geweest”, zegt groof. „Alles wat vinnen en schubben had, mocht in Israël gegeten worden. Dus die vis probeerde men te vangen. Alle andere dieren in het water waren onrein voor Gods volk, die mochten de mensen niet eten . . .”

„Mochten de Israëlieten geen kreeft of mosselen of paling eten?”, vraagt Aartje aan groof.

„Nee”, zegt groof. „Nee, want ze hebben immers geen vinnen en schubben.”

„En wij mogen ze nu wel eten, die andere dieren?”, vraagt Nans.

„Wij wel”, zegt groof. „De Heere Jezus kwam in de wereld om ons te verlossen en om de Wet van God te vervullen, en daardoor ook de gebruiken die golden als heenwijzen naar de komst van de Messias. In één van de Psalmen worden de vissen – met name de walvissen – geboden de God van Hemel en aarde te loven. En later is de vis in de oude christelijke kerk het symbool – het teken – geworden van het christendom. Het Griekse woord vis – ichtus – vormt namelijk de aanvangsletters van de oude belijdeniswoorden: Jezus Christus, Gods Zoon, Redder! Je zou zeggen: hoe hebben

de apostelen ze durven vangen! Maar ze durfden het, want het mocht. Net zo goed als vandaag. Maar vandaag dan ook de andere waterdieren. Ook over hen mag de mens heersen naar Gods scheppingswoord. Wat een rijkdom bergt Gods zee dan in zich. Wat een weldaad geeft God aan de mensen daarin om zich zó te kunnen voeden.”

Ze luisteren nu gespannen, Aartje en Nans. Ootje is zacht de keuken uitgegaan, d'r is nog werk genoeg voor haar te doen.

„Wat een weldaad”, herhaalt groof de woorden voor zichzelf.

„En toch mag er minder gevist worden”, zegt Aartje. „Ja dat is triest”, zegt groof. „Maar dat ligt niet aan God, dat ligt aan onze gulzigheid en slordigheid. Aan zo iets doms als vismeel maken van haring. Och, och, wat doen ze soms dom die mensen.

„Maar alle vis is toch niet even lekker?”, vraagt Nans hem.

„Nee”, zegt groof. „Nee, alle vis is niet even lekker. Wat de smaak van de vis betreft, de smaak verschilt. Er zijn mensen die alle vis graag lusten. Anderen niet, en terecht want de smaak van iedere vissoort is niet gelijk. Dat is één van de redenen dat er dure soorten vis zijn en goedkopere soorten. Zo is de paling – vooral de ge-rookte – een dure vissoort. Maar ook tong, de griet en de tarbot. Andere vissoorten zijn goedkoper; Aartje kent ze ook wel.”

Aartje noemt ze meteen: „schol, schelvis, kabeljouw, lekkerbekjes . . .”

„Goed zo”, zegt groof. „Jij weet wel wat er in de vishandel bij je vader te koop is. Maar in hetzelfde jaar is een vissoort ook niet steeds even duur. Platvis als schol, tong en tarbot zijn zo in de loop van augustus-september het lekkerst. Daarna wordt de smaak wat minder omdat ze in oktober kuit gaan schieten. Zo heeft de rondvis weer andere tijden. Na nieuwjaar wordt de schol wat dun en blauw, zoals wij dat noemen. Dan raken ze hom en kuit kwijt. Maar in april en mei wordt de schol al weer mooier en dikker. Dan gaat de kwaliteit weer goed op peil komen. Zo is het met kabeljouw en haring ook. Daarmee schommelt de prijs wat op en neer, maar er wordt in werkelijkheid geen visje minder om gekocht. Jullie stadsmensen hebben niet zo'n fijne smaak”, plaagt hij Nans.

„Hé, groof”, zegt Aartje . . .

„Geeft niet, deerntje. Ik mag Nans best een beetje plagen. Zo erg is het weer niet, want duurdere en minder dure vis, wat zegt het? Is de goedkopere minder lekker? Welnee, smaken verschillen toch! Soms is een goedkopere vis lekkerder dan een dure soort. Ik zeg maar zo: hier geldt, dat over smaak niet valt te twisten. Dat zie je heel sterk bij nieuwe haring. Er zijn een heleboel mensen die er dol op zijn. Die zien echt met verlangen uit naar de eerste Hollandse nieuwe, maar er zijn er ook die die vis helemaal niet lusten . . .”

„Ik lust ook geen Hollandse Nieuwe. Ik griezel altijd een beetje als ik die mensen daar zie staan met die vis boven hun open mond”, zegt Nans.

Aartje ziet dat ze er bij rilt, dat het kippevel over de armen van Nans loopt.

„Nee”, zegt Nans, „geef mij de lekkerbekjes maar. Dat vind ik de lekkerste vis die er is. Daar hap ik zó in. Mams vindt schol het lekkerst . . .”

„Dan zal ik eens een lekkerbekje voor jou halen”, zegt groof. Hij staat op en Aartje ook. „Ga maar mee”, zegt ze tegen haar vriendin. Ze lopen achter groof aan, het portaal door naar de schuur. En daar, in de verste hoek van die schuur . . .

Nans kijkt haar ogen uit. Daar staat een grote gasbrander met een grote bak olie erop. De hoek is mooi betegeld, evenals de plaat waarop de oliebak staat. Er boven is een grote afzuigkap en licht.

„Het lijkt wel een tweede keuken”, zegt ze verbaasd.

„Niks hoor”, zegt groof, „maar de baklucht willen we toch maar liever niet in huis hebben.”

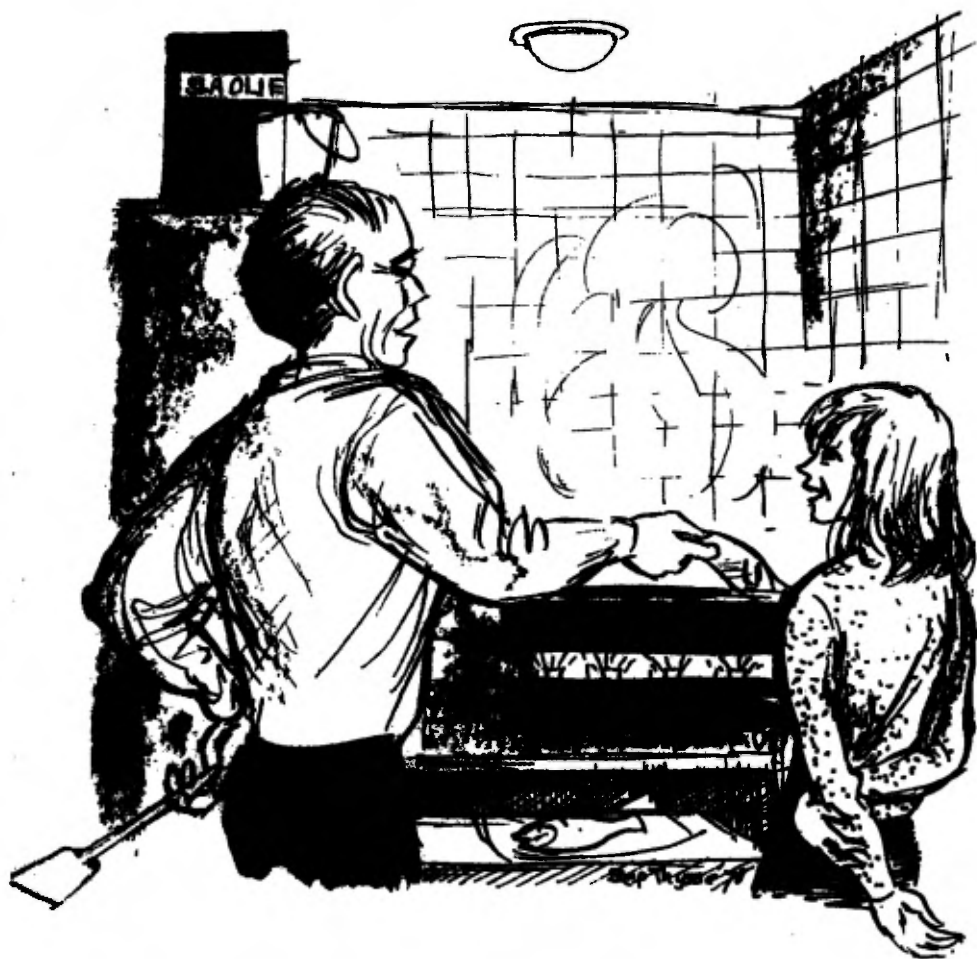
Groof pakt het deksel van de oliebak af. Hij draait de gaskraan open en steekt de vele branders aan . . . Hij drukt op de knop van de afzuigkap zodat de vislucht meteen de schuur uitgezogen wordt. Hij pakt de vis uit een emmertje en haalt die door een schaal melk, dan mag ze even uitdruipen in een vergiet. Groof legt er een schone doek overheen.

„Het is hier net zo schoon als in de bakwagen”, zegt Nans.

„Natuurlijk”, zegt Aartje. „De vis die hier gebakken wordt is

toch ook voor mensen.”

Wat later is de bakolie warm genoeg en dan bakt Aartje's groof wat lekkerbekjes, en ook een paar mooie schollen. Hele grote . . . ! Hij doet het allemaal heel voorzichtig, bang dat de vis doormidden zal breken. Hij let ook goed op, want groof wil dat de gebakken vis een mooie kleur krijgt en niet te hard wordt . . . „Tante Ada krijgt wel gelijk”, zegt Aartje tegen Nans.

„Wat heeft je tante dan wel gezegd?“, vraagt groof.

„Dat u Nans vast wel een visje zou geven als u haar wat over vissoorten zou vertellen.“

„Ja, ja“, foetert groof wat.

„Maar het is nu toch ook zo“, zegt Aartje.

„Natuurlijk, natuurlijk, Nans moet toch een visje proeven. Ik kan er vlugger een paar bakken dan er nog veel meer over vertellen. Jongens nog aan toe, ik heb nog maar een klein beetje over vissoorten en nog niets over de vishandel verteld. Ik vind het ook wel genoeg voor deze keer . . .“

„Nou, maar het was allemaal erg fijn en bijna alles was nieuw voor me“, zegt Nans.

„Nou, dat is dan mooi“, zegt groof. „Nu eet je nog een lekkerbekje, en als je weer eens komt eens een gerookte paling of een stukje gestoofde kabeljauw. Je moet leren hoe we de vis goed smakelijk klaar maken. Ik geef je deze keer een paar schollen mee voor je moeder, die kan dan ook eens proeven hoe we die hier bakken . . .“

„Dacht ik het niet“, plaagt Aartje haar groof. „Wie kan er het best visbakken in Spakenburg? Mijn groof in de Esdoornstraat!“

„Jij snaar (= meid)“, zegt groof. „Straks zit je te moeken (= knoeien) omdat je zo gulzig bent om de door mij gebakken vis binnen te krijgen.“ Hij vervolgt: „De mensen moesten eens meer vis eten. Allemaal gezondheid zit er in vis. Heel veel eiwit. Nergens krijg je méér van dat spul binnen dan bij een goed maal vis. En niets is er lekkerder dan een goed stukje gestoofde vis in water met een beetje azijn en wat nootmuskaat.“

Ze zijn weer in het kleine keukentje. Ze zitten gebogen over hun etensbordje. Ze happen en knabbelen van de heerlijke lekkerbekjes . . .

„Heerlijk“, zegt Nans. Ze zegt het zó dat groof hoort dat ze het echt, heel echt meent.

„Mijn vader, die kan helemaal geen vis bakken. En moeder wil het niet in een huis met een open keuken. Alle vettigheid slaat op alles neer, zegt ze“, vertelt Nans.

„Daar heeft je moeder groot gelijk in”, zegt groof. „Maar jullie kunnen het toch ook in de schuur doen?”

„Daar hebben we nooit aan gedacht”, geeft Nans eerlijk toe.

„Je groof kan zeker ook geen vis bakken?”, wil Aartje weten.

„Nee, opa kan het ook niet”, zegt Nans.

„Nee, je opa heeft een mooie zwarte wandelstok met een zilveren handvat eraan”, zegt Aartje. Er klinkt bewondering in haar stem.

„Mijn opa is een heel gewone man”, verdedigt Nans haar opa.

„Maar hij is geen visser geweest, denk ik”, zegt groof. Nee, dat moet Nans toegeven. „Opa was notaris. Helemaal op de Zuid-Hollandse eilanden. In Middelharnis. Nu zijn ze in Laren komen wonen, dicht bij ons. Vader is hun enig kind nadat een zusje is overleden”, zegt Nans zacht. „En oma is ook altijd een beetje ziek”, vertelt ze verder.

„En nu kunnen jullie er vaker een keer heen”, zegt groof.

„Ja”, zegt Nans, „en papa haalt opa en oma ook vaak op . . . Soms zomaar voor een avondje, soms van vrijdagavond tot maandagavond . . .”

„Hij heeft een mooie auto”, onderbreekt Aartje haar vriendin.

„Die heeft hij nodig”, zegt Nans. „Papa is directeur van één van de bedrijven op het industrieterrein vooraan in het dorp. Hij reist door heel het land.”

„En vindt jij het hier fijn wonen?”, wil groof van Nans weten.

Nans vertelt dat ze eerst wel erg moest wennen. Dat ze ook niet alle woorden verstaat als de Spakenburgse kinderen op het schoolplein met elkaar praten. Dat de mensen meestal zo hard praten.

„Papa zegt dat dat komt omdat jullie vroeger hard tegen de wind op zee moesten invoeren”, zegt Nans.

„Nou, dat is dan vriendelijk van je vader gedacht. Maar we zijn nogal luidruchtig, ja”, geeft groof toe.

„Maar ik ben hier nu wel graag”, zegt Nans. „Opa wil komen als het kerstfeest is. Hij wil Aartje en mij, en al de anderen van de derde klas horen zingen.”

„Dan moet jouw opa hier ook maar eens langs komen?” vindt groof. „Dan zal ik eens een lekker visje voor hem en je oma bakken.” „Dat wil hij best”, zegt Nans. „Opa wil vast wel horen wat

u vertelde. Opa hoort ook graag dingen uit de Bijbel . . . !” Nans kleurt een beetje als ze het zegt.

„Nou, dat is mooi”, zegt groof, „dat kan dan een fijne middag worden als hij komt. Het is goed samen over je geloof te praten.

„Dat denk ik ook”, zegt ootje, die de keuken is binnen gekomen.

„Nans heeft nu wel genoeg over de vis gehoord. Kom hier je handen maar even wassen . . .”

„Zo, dus moet ik maar weer zwijgen . . .”, zegt groof. „Maar ik doe het al hoor.” Dan kijkt hij naar de klok aan de wand van de keuken. „Nou moet ik opschieten”, zegt hij meer tegen zichzelf dan tegen de anderen. Hij heeft opeens haast, die groof. Hij herinnert zich dat hij nog een boodschap moet doen voor de zendingscommissie. Hij is het bijna vergeten.

„Nou, deerntjes, tot ziens hoor!”, groet hij. Dan verdwijnt hij in het portaal.

De meisjes blijven nog even achter bij ootje. Ze krijgen een tweede glas appelsap. Dan moeten ze allebei weg. Ootje pakt de schol goed in en Nans krijgt een plastic tas mee. Zo kan ze toch naar huis fietsen. Een klein eindje kunnen ze samen rijden, de Populierenstraat en de Lindestraat door. Dan is Aartje al in de Huygenlaan, waar ze woont en Nans rijdt naar Bickersvaart, de nieuwe woonwijk. Als ze uit elkaar gaan proberen ze naar elkaar te zwaaien, het gaat moeilijk met de gebakken vis aan het stuur. Iets te laat komt Nans thuis . . .

„Wat een heerlijke vis”, zegt moeder later als ze van de schol gegeten heeft.

„En of”, zegt vader die ook moest proeven. Hij likt zich de vingers af.

„Dat is fijn”, zegt Nans. „Dat zeg ik tegen Aartje’s groof!”

HOOFDSTUK 6

In de klas gaat een vinger omhoog.

„Zeg het eens, Eibertje”, zegt meester Van Mark.

„Jammer dat er geen sneeuw ligt, en m'n vader zegt dat er de komende dagen ook geen sneeuw komt”, zegt Eibertje.

„Waarom?”, vraagt de meester.

„Dan is het toch veel gezelliger als we morgen op school het kerstfeest vieren. En ook maandag en dinsdag als het echte kerstfeest op 25 en 26 december gevierd wordt . . .”, is het antwoord.

„Nee maar . . .”, zegt meester Van Mark. „Wat heeft die sneeuw nu te maken met kerstfeest? Er zijn landen waar het nooit sneeuwt, dan zouden die mensen dáár nooit echt kerstfeest hebben. Kom nou, Eibertje. Kerstfeest en sneeuw hebben niets met elkaar te maken. Net zo min als jouw vraag iets te maken heeft met de les die we nu hebben . . .”

„En toch vind ik het jammer”, zegt Eibertje brutaal. Ze kijken nu allemaal op in klas drie. De meester begrijpt dat de aandacht voor de les opeens weg is . . . Dat vindt hij jammer, daar maakt hij zich echt boos om.

„Blijf dan maar wat nazeuren, om half vier, Eibertje”, zegt hij.

„Steven de Graaf, ga jij even door met het volgende rijtje sommen.”

Zijn stem klinkt op die bepaalde manier door de klas, dat ze meteen weten dat meester Van Mark geen verder gezeur meer wil. Steven de Graaf begint aan het rijtje, en de anderen denken stil mee . . .

De middag kruipt voorbij. Hoe dichterbij het kerstfeest nadert, hoe langer de schooltijden schijnen te duren. Ze houden, als iedere middag deze week, in de derde klas een kwartier eerder op met het gewone werk. Dat kwartier gebruikt meester Van Mark om met de klas te repeteren. Als deze middag de boeken en de schriften opgeborgen zijn, zet de meester weer in. Hij geeft de toon aan, en dan gaan ze zingen.

Het gaat steeds beter. „We zullen morgenmiddag ook zo zingen”,

zegt meester Van Mark. „Dan wordt het echt een fijne middag tot eer van God!”

Dan vraagt hij om stilte en dankt hij met de klas voor al het goede. Dan vraagt hij ook om vergeving van alle zonden. Daarna mogen ze vertrekken, alleen Eibertje blijft achter . . .

Jammer, zo'n laatste middag vóór de kerstfeestviering op school.

Thuis is Aartje Hopman een beetje gehaast. Dat zijn Wousje Bos en Mengsje van de Geest ook. Ze moeten straks alle drie bij Nans Oschelda zijn. Dan mogen ze mee om de opa en oma van Nans op te halen. Het is wel niet ver, en ze zitten vaak genoeg in de auto . . . maar toch willen ze wel graag mee. Ze willen wel eens zien wáár die opa en oma wonen. Natuurlijk moeten die nú gehaald worden, want morgen wil Nans' opa op het kerstfeest op school zijn . . .

De lichtbundels van de auto priemen in de donkerte van de avond. Ze laten rode en witte en soms groene lichtjes langs de weg zien. Reflexen heten die, en ze geven aan of een bocht in de weg naar links of naar rechts afbuigt of dat er een afslag is naar een andere weg.

„Het is maar een eindje”, zegt Wousje Bos overbodig. „En gelukkig niet glad”, zegt de vader van Nans. Die opmerking doet hen denken aan Eibertje. Nans vertelt het voorval in de klas aan haar vader, en die zegt dat meester Van Mark groot gelijk heeft. Ondertussen laat hij de auto vaart minderen. Ze stoppen voor een mooie, maar kleine, villa.

„Jullie gaan straks achterin „de katebak” van de auto”, zegt vader tegen Nans en haar drie vriendinnetjes. Hij bedoelt de laadruimte, achterin. Die heeft hij leeggemaakt en er een deken in gelegd. Daar kunnen ze best dat eindje zitten . . .

De deur van het leuke huisje zwaait al open. Opa heeft door het raam de auto zien stoppen. Ze zijn gereed, opa en oma.

„Kom toch maar even naar binnen”, zegt de oude man. Nieuwsgierig dringen ze achter Nans en haar vader aan. Alles is keurig in dit huis, maar het valt een beetje tegen dat alles niet deftiger is en er niet meer mooie spulletjes staan.

„Een notaris is toch altijd rijk”, fluistert Mengsje tegen Wousje. „Maar hoe zacht ze dat ook doet, de opa van Nans heeft goede oren. Hij hoort het.

„Dat valt tegen hè”, zegt hij tegen Mengsje. „Nou, we hebben het goed hoor. De Heer zegende ons rijk, maar dat behoef je niet te tonen door allerlei pronkzucht. Kijk maar, we hebben fijne spullen. Stevige stoelen. Mooie boeken en een prachtig schilderij.” Als ze alles wat beter bekijken zien ze toch wel welke mooie spullen er in deze woning staan.

„En dat is het mooiste en liefste in dit huis”, zegt de opa van Nans. Hij wijst naar de oude vrouw in de stoel, dichtbij het raam. Ze groeten haar netjes.

Dan draagt Nans' vader de koffers de auto in. Hij legt ze op elkaar op de rechter voorbank, naast zich. „Dan kunnen die vier Spakenburgse vriendinnen in de kattedak en u-beiden op de achterbank”, zegt hij tegen opa Oschelda.

„Best”, zegt die. „Rij niet te hard jongen, dan voelt je moeder zich het best in de auto . . .”

Als ze allemaal in de auto zitten, en vader nog een keer gevoeld heeft of de deur goed op slot is, rijden ze naar Spakenbrug. Ze mogen mee naar binnen. Het is opeens een hele drukte in het huis van de ouders van Nans.

„Gezellig”, zegt opa als hij de vier meisjes op een rijtje een kop chocolademelk ziet leeg drinken.

Even later gaan ze weg. Er branden zoveel lantaarns, ze kunnen de weg naar huis zelf wel vinden!

Jammer voor Eibertje, maar de kerst blijft dit jaar groen. Dus ook de kerstmiddag waarop alle klassen van de Groen van Prinstererschool in de hal bij elkaar komen. De bovenmeester probeert ze allemaal stil te krijgen, maar dat valt niet mee . . .

Op de achterste rijen stoelen zitten de moeders en vaders, de ootjes en groofs die komen konden. Ook opa Oschelda. Hij zit naast zijn schoondochter en groof Heek.

„Is uw vrouw er niet bij?”, vraagt groof aan de opa van Nans.

„Nee”, zegt die. „Zo iets is te druk voor haar, en nu kan ze rus-

tig thuiszitten in het huis van mijn zoon. Ze kan dan tegelijk op de tweeling passen. Die babies van enkele maanden oud blijven gelukkig wel een paar uurtjes stil. Dan is het weer huilen omdat hun maagje leeg is . . .”

„Zo, heeft Nans nog jongere broertjes en zusjes?”, vraagt groof verder.

„Nou en of”, zegt haar opa. „Ze heeft nog een zusje dat nu bij de burens is, en dan de twee kleine jongens! We zijn rijk gezegend. Zelf hadden we maar twee kinderen, waarvan de Heer er één weg nam. Hebt u veel kinderen?”

„Dat dacht ik”, zegt groof. „We hebben er tien, en al een heel stel kleinkinderen. Daar is Aartje er één van. We zijn misschien werelds gezien armer dan u mijnheer, maar de kinderezegen is bij ons groot.”

Dan klopt de bovenmeester wat harder . . .

„Willen jullie allemaal stil zijn, ook de ouderen daar achterin de hal . . .”

Dan glimlachen de ogen van opa Oschelda en hij fluistert tegen groof:

„Nu krijgen we ook nog een standje op onze oude dag . . .”

Groof knikt alleen, hij zegt niets meer. Zo doen ook de anderen. Het wordt nu echt stil in de grote hal. Nu ja, er is er altijd wel één die toch moet hoesten, maar dat telt de bovenmeester niet.

„Laten we samen het tweede vers van Psalm 98 zingen. Alle klassen hebben het vers geleerd, dus kan er goed en eerbiedig gezongen worden.”

Eén van de jufs bespeelt het orgel, en vol overgave zingen de kinderen en de ouderen mee.

Dan bidt de meester en vraagt eerbiedig om een goede kerstfeestviering. Om geloof in de Here Jezus in de harten van deze jonge kinderen. Nu, in de school en over enkele dagen in de kerk en thuis. Hij bidt voor de mensen, en vooral voor de kinderen, die ziek zijn.

Na het „amen” is er even geroezemoes. De eerste klas schuift naar voren. Wat verlegen staan ze bij het orgel en soms gaat er

een lachje door de grote hal omdat ze moeder of ootje of groof zien zitten! Bij het zingen doen ze allemaal hun best. Zo komen alle klassen aan de beurt om hun bijdrage te leveren aan deze kerstmiddag. Ook klas drie. Meester Van Mark laat Peter Koelewijn naar voren komen. Die Peter, die heeft zijn tekst

goed geleerd! Hij zegt Micha 5 : 1 vlot op: „En gij, Bethlehem Efratha, al zijt gij klein onder de geslachten van Juda, uit u zal Hij voortkomen, die een heerser zal zijn over Israël, en wiens oorsprong is van ouds, van de dagen der eeuwigheid.”

Meester Van Mark vertelt nu van Bethlehem. Dat betekent „Broodhuis” omdat de vruchtbaarheid van de grond in de omgeving zo goed was, dat in tegenstelling met de dichtbij gelegen woestijn van Juda. Dáár in de buurt was het graf van Rachel, aan de weg naar Efratha, dat is Bethlehem. Bethlehem, dat is ook de stad van Naomi en Ruth. Op die goede grond werkte Boaz, die met Ruth trouwde. Zij kregen een kindje, Obed. Dat was de grootvader van koning David. In Davids geslacht wordt uit Maria, de Here Jezus geboren. Dat is de Heiland der wereld. De Man van smarten, die verzoening brengt door Zijn dood aan het kruis en die de dood overwint door op te staan uit de doden. Christus wordt dan ook het zaad van David genoemd. En dan, in de buurt van Bethlehem, daar zijn in de volheid des tijds – als de Here Jezus wordt geboren –, in de nacht de herders die als eersten die blijde boodschap mogen horen. Nog wijst men aan de oostkant van Bethlehem het herdersveld aan. Hun wordt de blijde boodschap verteld en dan komen de legerscharen engelen zingen. „Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.” Daarvan gaat de derde klas nu zingen . . .”

Ze gaan naar voren. Aartje, Wousje, Mengsje, Nans, en al die anderen uit de derde klas. Het orgel zet in. Het eerste vers en daarna volgt het tweede, het derde, en alle anderen. En jubelend klinkt het slotvers door de hal van de Groen van Prinstererschool:

„Mensen van Gods welbehagen,
mogen blij van vreê gewagen.
De Christus is geboren,
Engelen laten het horen!”

Er wordt niet met de handen geklapt als ze klaar zijn. Dat is van te voren met elkaar afgesproken, maar groof van Aartje Hopman

had het best willen doen. Evengoed als vele andere ootjes en groofs en vaders en moeders . . . Maar de dank en de blijdschap moet verder gaan, tot God!

Het wordt een fijne, dankbare middag.

„Kijk die Aartje eens blij kijken”, zegt meester Van Mark tegen haar als ze in de pauze langs hem loopt. Hij geeft haar een vriendelijke klap op de schouder.

„Je bent je zorgen van een paar maanden geleden kwijt?”, vraagt de meester. Aartje begrijpt hem meteen. „Ja”, zegt ze en kijkt de meester recht in de ogen.

„Ja meester, God zal voor ons zorgen. Hij heeft ons zó lief dat Hij ook in nood zal helpen. En die nood is er nog niet eens . . .” Ze zegt het blij en dankbaar, Aartje.

„Aartje zit graag bij u in de klas”, zegt nog weer later groof tegen de meester.

„En mijn kleindochter Anna ook”, zegt opa Oschelda.

„Anna?”, vraagt meester Van Mark. „Ik heb helemaal geen Anna in de klas.”

„Nou en of, u moet het van haarzelf weten. Ze heeft het u verteld,” zegt opa.

„O, maar dat is waar ook. Nans Oschelda!”

„Ik ben blij dat de kinderen elkaar zo goed gevonden hebben”, zegt meester Van Mark.

„Nou en of”, zegt groof en Aartje ziet hoe heftig hij erbij knikt.

„Kijk meester, daarin vinden die mijnheer Oschelda en ik ook elkaar. Hij een oud-notaris, en ik een oud-visser en werker op de fabriek, we zijn allebei kinderen van dezelfde God en Vader . . .”

„Dan zullen jullie elkaar de komende dagen nog wel zien”, zegt meester Van Mark.

„Reken maar”, zegt groof. „Reken maar meester, we zullen heel wat afpraten. Het is al geregeld . . .”

En dan tintelen z'n ogen heel even licht op! Hij pakt de meester bij de arm, en zegt: „En natuurlijk kan mijnheer dan tegelijk eens proeven hoe ik vis stoof en bak.”

„Natuurlijk”, geeft meester toe. „Maar het zal de hoofdzaak wel niet worden.”

Dan gaan ze weer allemaal zitten, de bovenmeester heeft het gevraagd. De volgende klassen leveren allemaal een dankbare bijdrage. Dan volgt nog de gebruikelijke traktatie, daarna wordt het weer rustig in de schoolhal. Het slotlied wordt gezongen en dan is dit feest voorbij.

De volgende dag rijdt de auto van de vader van Nans de Esdoornstraat in. Oud-notaris Oschelda zit even later in de kamer bij groof.

Ze praten wat af, die twee!

En buiten, buiten is het een groene „kerst” dit jaar . . .

Daar lopen Aartje, Mengsje, Wousje en Nans. Ze gaan het dorp in, want nu is het vakantie.

Vol vertrouwen gaan ze verder, het dorp in . . ., al pratend.

Blij zien ze uit naar de komende dagen . . .

Vier Spakenburgse vriendinnetjes . . .

Ze zijn het zomaar geworden . . .

Nou ja, zomaar . . .

Oom Jan en tante Ada hebben een beetje geholpen . . .

Meester Mark ook . . .

En groof en ootje, en opa . . .

Goed zo, Aartje . . .!

W. P. Balkenende

GOED ZO, AARTJE!

Aartje woont met haar ouders in een klein vissersplaatsje aan de kust van het oude IJsselmeer. Haar vader heeft een rijdende vishandel waarmee hij tijdens de marktdagen de plaatsen in de omgeving bezoekt. Vaak gaat Aartje dan mee en helpt bij de verkoop. Met één van de meisjes in haar klas kan ze niet zo goed opschieten. Maar later blijkt, dat een hooghartig kind best aardig kan zijn als je haar beter leert kennen.

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH B.V. - NIJKERK

ISBN 90 266 4449 3

M. 9-11